

Master Muziek ArtEZ hogeschool voor de kunsten

*Verslag van de uitgebreide opleidingsbeoordeling op
22 en 23 januari 2014*

 Dit document laat zich het beste dubbelzijdig afdrukken.

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Inleiding	9
Beoogde eindkwalificaties	10
Programma	12
Personeel	18
Voorzieningen	21
Kwaliteitszorg	23
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	25
Bijlagen	29
Bijlage 1 Visitatiecommissie	30
Bijlage 2 Programma visitatie	32
Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens	34
Bijlage 4 Eindkwalificaties	35
Bijlage 5 Programmaoverzicht	36
Bijlage 6 Bestudeerde documenten	37
Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen	38

Samenvatting

Op 22 en 23 januari 2014 is de masteropleiding Muziek van ArtEZ gevisiteerd door een commissie van AeQui. Het totaaloordeel van de commissie is **voldoende**.

De tweejarige voltijds masteropleiding Muziek biedt studenten de gelegenheid zich in de breedte en diepte te ontwikkelen als musicus en omvat vier richtingen: Klassieke Muziek, Jazz & Pop, Muziektheater en de richting Popacademie I Mediamusic. Van studenten wordt verwacht dat zij zelf sturing geven aan hun leerproces en dat zij actief bouwen aan hun eigen muziekpraktijk. Naast het ontwikkelen van muzikale vakbekwaamheid dienen studenten via onderzoek en projecten zich te verdiepen in de verschillende posities die zij kunnen innemen in het professionele werkveld en de maatschappij. De opleiding streeft ernaar afgestudeerden af te leveren met een sterke artistieke identiteit en leiderschapskwaliteiten. Masterstudenten dienen in staat te zijn samen te werken en leiding te geven aan nieuwe initiatieven die bijdragen aan de vernieuwing en ontwikkeling van de muzikale praktijk.

Beoogde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties actueel zijn en dat zij in voldoende mate het niveau van een master op hbo-niveau weerspiegelen. De commissie is positief over de doelstellingen van de master om studenten op te leiden tot professionele, zelfstandige musici die in staat zijn hun vak op flexibele en vernieuwende wijze te beoefenen. Wel plaatst de commissie een opmerking bij het overkoepelende beleid en de visie op onderzoek.

Programma

De visitatiecommissie vindt dat de oriëntatie en inhoud van de masteropleiding studenten ondersteunen in hun ontwikkeling tot flexibele, zelfbewuste en ondernemende musici die in staat zijn een zelfstandige praktijk te creëren in het brede en dynamische werkveld. De commissie is met name te spreken over de interdisciplinaire oriëntatie binnen de richting Muziektheater en over het programmaonderdeel Valeur Ajoutée bij de richting Klassieke Muziek waarin studenten gezamenlijk een grote muziekproductie moeten realiseren. Waar het de vormgeving betreft, prijst de commissie de manier waarop de master de individuele interesse en ambities van de student centraal stelt en studenten de mogelijkheid biedt om zelf een groot deel van het curriculum in te vullen. Studenten moeten voorafgaand aan de opleiding een uitgewerkt studieplan indienen dat als leidraad zal dienen gedurende de twee jaren van de master. Studenten krijgen de gelegenheid zelf lessen in te kopen en mogen ook van richting veranderen als dat past in hun ontwikkelingslijn. Verder gaven studenten en alumni aan dat het programma goed studeerbaar is, dankzij de aan-

dacht voor hun persoonlijke en artistieke ontwikkeling door de coaches en mentoren.

Personeel

De opleiding beschikt, dankzij een adequaat personeelsbeleid, over deskundige, betrokken en gepassioneerde docenten, die allen werkzaam zijn in het beroepenveld. De masteropleiding Muziek heeft een coördinerend hoofd; de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de onderwijsprogramma's van de master is gedelegeerd aan de afzonderlijke hoofden van de richtingen. De opleiding streeft naar een flexibele samenstelling van het docentencorps waarbij veel waarde gehecht wordt aan de mate waarin de docent actief is in de muzikale beroepspraktijk. Naast de kerndocenten die meedenken over de visie van de opleiding en betrokken zijn bij de verschillende programmaonderdelen, stelt de opleiding ook gastdocenten en tijdelijke docenten aan om de actuele ontwikkelingen in het werkveld het onderwijs binnen te halen. De meeste docenten geven zowel les aan de bacheloropleidingen als de masteropleidingen en waarborgen daarmee de continuïteit tussen deze twee fases. In de gesprekken die de commissie voerde met studenten en alumni kwam naar voren hoezeer de expertise, ervaring en passie van de docenten wordt gewaardeerd.

Faciliteiten

De visitatiecommissie stelt dat de huisvesting en materiële voorzieningen van het ArtEZ Conservatorium goed voldoen aan de kwaliteitsnormen van het hoger onderwijs. De drie locaties in Arnhem, Zwolle en Enschede ademen een professionele sfeer en bieden een inspirerende omgeving waarin studenten

zich als musicus, dirigent, componist, programmeur en muziektheatermaker kunnen bekwamen.

De commissie is positief over de structurering van de studiebegeleiding van de studenten. Studenten worden gedurende de twee jaar van de opleiding ondersteund en begeleid door hun mentoren en ontvangen daarnaast voortdurend feedback van hun hoofdvakdocenten, en de onderzoeks- en projectbegeleiding.

Kwaliteitszorg

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de masteropleiding als onderdeel van ArteZ Conservatorium een adequaat kwaliteitszorgplan heeft waarin eindkwalificaties, programma, personeel, leeromgeving en toetsen op structurele basis worden geëvalueerd door belanghebbenden. De commissie constateert bovendien dat de opleiding gerichte maatregelen neemt naar aanleiding van formele en informele evaluaties. In de afgelopen jaren heeft de opleiding aandacht besteed aan de inbedding binnen het Conservatorium en ook de collectieve programmaonderdelen binnen Jazz & Pop en Klassieke Muziek zijn verbeterd. De opleiding werkt momenteel aan de herijking van het gehele programma.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft kunnen constateren dat het toetsstelsel van de opleiding goed is. De validiteit van de toetsing wordt gerealiseerd door een overkoepelend toetsplan en toetsmatrijzen voor de afzonderlijke richtingen. Alle toetsvormen en de criteria zijn gebaseerd op de leerdoelen van de programmaonderdelen en zijn terug te voeren op de 14 eindkwalificaties. Toetsing is erop gericht de student te ondersteunen in zijn groei naar professionele zelfstandigheid en de summatieve toetsen (de eindexamen) zijn in veel gevallen openbaar. De commissie prijst met name de integrale toetsing van de richting Popacademie I Mediamusic. De betrouwbaarheid garandeert de opleiding door de inzet van beoordelingscommissies waarin externe deskundigen zitting hebben, door het gebruik van gestandaardiseerde beoordelingsformulieren en door de toetsing structureel te evalueren met haar staf.

De visitatiecommissie heeft kunnen zien dat de behaalde eindkwalificaties van de deelnemers toereikend zijn voor een professionele master. Uit gesprekken met de werkveldcommissie en alumni komt naar voren dat deelnemers van de master blijk

geven van kennis en inzicht in de factoren die van invloed zijn op hun beroep en werkveld, en dat zij zich als professionals een positie hebben weten te verwerven. De eindwerken voldeden aan de gestelde eindtermen.

Aanbevelingen

De commissie stelt vast dat er de opleiding voldoende tot goede kwaliteit levert. De commissie geeft tevens een aantal punten voor verdere verbetering.

De evaluatiecommissie waardeert het streven van de opleiding om studenten voor te bereiden op een gemengde beroepspraktijk en op de complexe dynamiek van het muzikale werkveld. Wel is zij van mening dat de opleiding baat zou hebben bij de formulering van een meer inhoudelijke en meer concrete visie die alle richtingen met elkaar verbindt en die bovendien helder uiteenzet op welke manier de opleiding zich onderscheidt van andere masteropleidingen in Nederland en daarbuiten. De commissie moedigt de initiatieven aan om de master duidelijker te profileren door de onderzoekslijn nader uit te werken, waarbij de opleiding helder onder woorden brengt wat zij onder onderzoek verstaat, welke onderzoeksthema's voor haar van belang zijn en hoe deze de beoefening van het muzikale vak op master-niveau verdiepen en verrijken. Het verraste de commissie dat er geen lector specifiek aan het Conservatorium verbonden is; de aanstelling van een lector zou de nadere invulling van de onderzoekslijn kunnen versterken.

In het verlengde daarvan denkt de commissie dat er in de eindschrijven nog winst te behalen valt waar het de onderzoeksvaardigheden van de studenten betreft. De commissie constateerde behoorlijke verschillen tussen de verslagen, zowel qua inhoud en diepgang als in de uitvoering en verslaglegging. De ontwikkeling van een heldere onderzoeksvisie en de uitwerking daarvan in heldere handvesten en structuren zal volgens de commissie de kwaliteit van de eindschrijven ten goede komen.

De commissie denkt dat de complexiteit van de opleiding (met vier afdelingen en drie locaties) om sterke supervisie vraagt en baat zou hebben bij extra aandacht voor de samenhang en diepgang van de collectieve onderdelen, met name van de onderzoekslijn. In de ogen van de commissie zou de master als geheel kunnen profiteren van *best practices* binnen de vier richtingen (bijvoorbeeld het onder-

deel Valeur Ajoutée bij Klassieke Muziek en het digitale wekelijkse portfoliosysteem van Popacademie | MediaMusic). Zij moedigt de opleiding aan sterke onderdelen te vertalen naar alle richtingen.

De opleiding werkt momenteel aan de herijking van het gehele programma. Onderwerpen betreffen onder meer de concentratie van de richting Klassieke

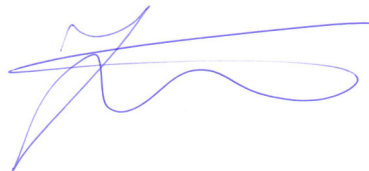
Muziek in Zwolle en herformulering van het profiel van de opleiding. De commissie zou de opleiding willen aanmoedigen om binnen dit proces, naast een gerichte aandacht voor een gezamenlijk en inhoudelijk profiel, ook aandacht te besteden aan de samenhang, zichtbaarheid en transparantie van de opleiding.

Alle standaarden van het NVAO-kader zijn positief beoordeeld (voldoende en goed) en op die grond geeft de visitatiecommissie een positief advies inzake accreditatie van de Masteropleiding Muziek.

Namens de voltallige visitatiecommissie, Utrecht, maart 2014

Ir. R.S. Kloosterman
Voorzitter

drs. J.M. Batteau
Secretaris

Overzicht

De beoordelingen per standaard zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Standaard	Beoordeling
Beoogde eindkwalificaties 1. Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Programma 2. Oriëntatie van het programma 3. Inhoud van het programma 4. Vormgeving van het programma 5. Instroom 6. Studeerbaarheid 7. Omvang en duur	goed goed goed voldoende voldoende voldoende
Personeel 8. Doeltreffend personeelsbeleid 9. Het personeel is gekwalificeerd 10. De omvang van het personeel is toereikend	goed goed goed
Voorzieningen 11. Materiële voorzieningen 12. Studiebegeleiding	goed goed
Kwaliteitszorg 13. Evaluatie resultaten 14. Maatregelen tot verbetering 15. Betrekken van opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld	voldoende voldoende voldoende
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties 16. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Totaalbeoordeling	Voldoende

Colofon

Instelling en opleiding

ArtEZ hogeschool voor de kunsten
Onderlangs 9
6812 CE Arnhem
Status instelling: bekostigd
Resultaat instellingstoets kwaliteitszorg: n.v.t.

Opleiding: Master Muziek
Niveau: hbo-master
Aantal studiepunten: 120 EC
Titel: Master of Music
Locatie: Arnhem, Zwolle, Enschede
Variant: voltijd
Croho-nummer: 44739
Kwantitatieve gegevens van de opleiding zijn weergegeven in bijlage 3.

Voor kwaliteit verantwoordelijke bestuurder: Juul Diteweg (voorzitter directie ArtEZ Conservatorium)
Contactpersoon met betrekking tot kwaliteit van de opleiding: Ati Gottschal (hoofd Master Muziek)
Contactgegevens: T. 038-4260548f/E. a.gottschal@artez.nl

Evaluatiecommissie

De evaluatie is uitgevoerd op 22 en 23 januari 2014. De commissie bestond uit:

M. Weyler MA, domein- en werkvelddeskundige
A. van Dijk MA, domein- en werkvelddeskundige
A. Marinissen MA, domein- en werkvelddeskundige
F. Pipi BA, studentlid
ir. R.S. Kloosterman, voorzitter
J. Batteau MA, secretaris

De commissie is vooraf voorgelegd aan de NVAO; de NVAO heeft ingestemd met de samenstelling.

De visitatie is uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van
AeQui VBI
Vlindersingel 220
3544 VM Utrecht
(030) 87 820 87

Inleiding

ArtEZ hogeschool voor de kunsten is gevestigd in Arnhem, Enschede en Zwolle. Met circa 3000 studenten en 900 docenten en medewerkers is de instelling een van de grote kunsthogescholen in Nederland. ArtEZ biedt bachelor- en masteropleidingen in alle kunst disciplines, variërend van beeldende kunst, architectuur, mode en vormgeving, tot muziek, theater, creative writing, dans en kunsteducatie. Het onderwijs is gericht op de artistieke, intellectuele en persoonlijke groei van studenten en de hogeschool streeft ernaar studenten af te leveren die in staat zijn om bij te dragen aan een voortdurende vernieuwing van de kunst en aan de kwaliteit van de samenleving.

Het instituut

ArtEZ hogeschool voor de kunsten is ontstaan vanuit een fusie tussen de Hogeschool voor de kunsten Arnhem, Constantijn Huygens in Kampen/Zwolle en de AKI in Enschede, instellingen die al sinds de jaren tachtig samenwerken om het kunstonderwijs in Oost-Nederland te versterken. De fusie vond plaats in 2002 en later, in 2006, is ook het Conservatorium Enschede van Saxion Hogescholen onderdeel geworden van ArtEZ. Het ArtEZ Conservatorium in Arnhem, Enschede en Zwolle kent ongeveer 850 studenten en ongeveer 300 docenten.

Momenteel bevindt het Conservatorium zich in een proces van transitie, waarbij de richting Klassieke Muziek niet langer op drie locaties wordt aangeboden maar geconcentreerd zal worden in Zwolle: de instroom klassieke muziek in Arnhem en Enschede is inmiddels beëindigd. De richting Muziektheater wordt uitsluitend gegeven in Arnhem en Jazz & Pop wordt aangeboden in Arnhem, Enschede en Zwolle. De Popacademie en de richting MediaMusic bevinden zich in Enschede en hebben een gezamenlijk mastertraject.

De opleiding

De tweejarige voltijds masteropleiding Muziek biedt studenten de gelegenheid zich in de breedte en diepte te ontwikkelen als musicus en omvat vier richtingen: Klassieke Muziek, Jazz & Pop, Muziektheater en de richting Popacademie | Mediamusic. Van studenten wordt verwacht dat zij zelf sturing geven aan hun leerproces en dat zij actief bouwen aan hun eigen muziekpraktijk. Naast het ontwikkelen van muzikale vakbekwaamheid dienen studenten via onderzoek en projecten zich te verdiepen in de verschillende posities die zij kunnen innemen in het professionele werkveld en de maatschappij. De opleiding streeft ernaar afgestudeerden af te leveren met een sterke artistieke identiteit en leiderschapskwaliteiten. Masterstudenten dienen in staat te zijn

samen te werken en leiding te geven aan nieuwe initiatieven die bijdragen aan de vernieuwing en ontwikkeling van de muzikale praktijk.

Het masterprogramma bestaat uit een individueel en een collectief studieprogramma. Het individuele programma bestaat uit onderwijsonderdelen (hoofdvak, projecten, producties en onderzoek) die de student invult op basis van zijn individuele studieplan dat vooraf is ingediend en goedgekeurd door de opleiding. De inhoud en leeractiviteiten verschillen daarmee per student. Het collectieve programma bestaat uit onderwijsonderdelen die alle studenten van een bepaalde richting volgen, zoals startactiviteiten, onderzoekscollages, producties, projectcoaching, studiekringen en onderzoekskringen. De omvang en invulling van de verschillende onderdelen binnen het collectieve programma verschillen per richting, maar worden gedragen door eenzelfde doelstelling om studenten te begeleiden in hun artistieke en persoonlijke ontwikkelingsproces naar professioneel musicusschap.

De visitatie

ArtEZ heeft aan AeQui VBI de opdracht gegeven onderhavige visitatie uit te voeren. Hiertoe heeft AeQui een onafhankelijke en ter zake kundige commissie samengesteld. Met vertegenwoordigers van de opleiding heeft een voorbereidend gesprek plaatsgevonden. In dat gesprek is het programma en de invulling van de gesprekken en gesprekspartners vastgesteld. De commissie heeft voorafgaand aan de visitatie kennis genomen van een uitgebreide set documenten die ter beschikking is gesteld door de opleiding. Daarbij was ook inbegrepen documenten en van afgestudeerden en opnamen (beeld en/of geluid) van eindwerken.

Voor een overzicht van het programma van de visitatie, zie bijlage 2. Deze rapportage is in concept toegestuurd aan de opleiding in februari 2014, de reacties van de opleiding zijn verwerkt tot deze definitieve rapportage.

Beoogde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft vastgesteld dat de eindkwalificaties actueel zijn en dat zij in voldoende mate het niveau van een master op hbo-niveau weerspiegelen. De commissie is positief over de doelstellingen van de master om studenten op te leiden tot professionele, zelfstandige musici die in staat zijn hun vak op flexibele en vernieuwende wijze te beoefenen. Niettemin stelt zij vast dat de opleiding vooralsnog niet een duidelijk onderscheidende en overkoepelende visie heeft die de vier afdelingen verbindt. De commissie denkt dat de master zich duidelijker zou kunnen profileren door de onderzoekslijn nader uit te werken, waarbij de opleiding helder onder woorden brengt wat zij onder onderzoek verstaat, welke onderzoeksthema's voor haar van belang zijn en hoe deze de beoefening van het muzikale vak op masterniveau verdiepen en verrijken. De aanstelling van een lector zou de nadere invulling van de onderzoekslijn kunnen versterken.

Beoogde eindkwalificaties

Standaard 1: De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. Volgens de commissie is de relatie tussen het beroepsprofiel, de competenties en hun indicatoren adequaat geconcretiseerd. Daarnaast stelt zij vast dat de eindkwalificaties voldoende zijn afgestemd op de eisen in het beroepenveld en dat deze kwalificaties voldoen aan de internationale normen voor een master (in de) muziek.

Afstemming beroepenveld

Het beroepsprofiel voor de Master Muziek ArtEZ gaat uit van het landelijk beroepsprofiel voor de bachelor Muziek, dat is vastgelegd in het rapport *Beroep Kunstenaar/Profiel Muziek* (1999) en uitgewerkt in het *Opleidingsprofiel Muziek* (2002) door het Netwerk Muziek van de HBO-raad (inmiddels Vereniging Hogescholen). De kernkwalificaties voor de Master of Music zijn door het Netwerk Muziek in 2003 vastgesteld en functioneren als het landelijk profiel voor de masteropleiding Muziek.

De Master Muziek streeft ernaar studenten af te leveren die in staat zijn met een zelfstandige beroepspraktijk een autonome positie in te nemen, en zelfs een leidende rol aan te nemen, binnen het brede, internationale vakgebied waarin er steeds meer sprake is van samenwerking en overlap tussen de kunst- en cultuursectoren en de creatieve industrie. De meeste afgestudeerden komen terecht in een 'gemengde beroepspraktijk' van uiteenlopende beroepsrollen en werkvelden en in verschillende muziekgenres. Het aanbod wordt steeds breder en de verbindingen tussen kunstdisciplines groeien. Vaste en voltijdbanen bij muziekinstellingen worden schaarser en de meeste musici werken inmiddels als

zelfstandig ondernemer. Afgestudeerden behoren zich bewust te zijn van de ontwikkelingen in het beroepenveld en dienen een reflectieve, onderzoekende houding te cultiveren, waarin een leven lang leren, aanpassingsvermogen en ondernemingszin vanzelfsprekend zijn.

Het idee van '(per)forming identity' speelt een belangrijke rol binnen het opleidingsprofiel, een begrip dat benadrukt hoezeer de opleiding is gericht op de begeleiding van de artistieke, intellectuele en persoonlijke ontwikkeling van elke individuele student. Anders gezegd, de master wil studenten ondersteunen in hun groei naar een professioneel profiel dat nauw aansluit bij hun eigen talenten, persoonlijkheid en ambities. Bij de vorming van hun artistieke identiteit kunnen studenten ervoor kiezen zich te verdiepen in de muzikale traditie(s) waarin zij staan, en/of voor het leggen van verbindingen met andere genres en disciplines. Hoewel bij de richting MediaMusic het performatieve aspect van het beroep minder van belang is, zijn er momenteel plannen om de specialisatie Electronic Artist/DJ aan het curriculum toe te voegen waarin live optreden een belangrijk aspect van het beoogde beroep is.

De evaluatiecommissie waardeert het streven van de opleiding om studenten voor te bereiden op een gemengde beroepspraktijk en de complexe dynamiek van het muzikale werkveld. Wel is zij van mening dat de opleiding baat zou hebben bij de formulering van een inhoudelijk concrete visie die alle richtingen met elkaar verbindt en die helder uiteenzet op welke manier de opleiding zich onderscheidt van andere masteropleidingen in Nederland en daarbuiten. Eén manier om tot een duidelijkere profilering te komen zou gerealiseerd kunnen worden door de uitwerking van de onderzoekslijn; volgens de commissie zouden de doelstellingen voor

onderzoek en de relatie met het muziekvak nader geëxpliciteerd kunnen worden. De commissie was verrast te horen dat er geen lector specifiek aan het Conservatorium is verbonden. De aanstelling van een lector zou een constructieve rol kunnen spelen en een positieve bijdrage kunnen leveren aan de nadere invulling van een overkoepelende onderzoekslijn.

De masteropleiding heeft aangegeven dat het programma momenteel opnieuw wordt ingericht. Daarbij heeft de opleiding een aantal doelstellingen die gevolgen hebben voor haar profiel en visie. Zo wil de opleiding haar programma meer afstemmen op de visie van ArtEZ en de strategische nota ArtEZ 2020. Daarnaast zal het visiestuk *Master Muziek. (Per)forming identity* (2012) vertaald worden naar inhoudelijke en praktische kaders. De commissie denkt dat dit proces een goede gelegenheid is om nader te reflecteren over een gezamenlijk profiel en een gedeelde visie op onderzoek.

Concreet

Zoals gezegd zijn de eindkwalificaties van de masteropleiding Muziek gebaseerd op de generieke kernkwalificaties die door het Netwerk Muziek zijn geformuleerd. De opleiding heeft de inhoud, het niveau en de oriëntatie van deze kernkwalificaties geconcretiseerd aan de hand van de veertien specifieke 'Polifonia Learning Outcomes'. De Polifonia Learning Outcomes maken deel uit van het 'Tuning Educational Structures in Europe'-project dat een bijdrage heeft geleverd aan het vergelijkbaar maken van gelijksoortige opleidingen in het Europees hoger onderwijs. De Polifonia Learning Outcomes zijn vastgesteld door de AEC (Association Européenne des Conservatoires), een Europees netwerk op het terrein van cultuuronderwijs waarbij meer dan 280 instellingen voor hoger muziekonderwijs in 57 staten zijn aangesloten. Het opleidingsprofiel en de eindkwalificaties zijn in 2008 tot stand gekomen en in hetzelfde jaar gevalideerd door de werkveldadviescommissie. Op dit moment worden het landelijk beroepsprofiel Muziek en het Opleidingsprofiel Muziek herijkt door de Vereniging Hogescholen, die tevens het nieuwe beroepsprofiel voor de Master Muziek zal vastleggen.

De opleiding hanteert de volgende hoofdcompetenties die elk gerelateerd zijn aan de vijf categorieën van de Dublin Descriptoren:

1. Realiseert als master muzikaal-artistieke producten en verdiept zijn/haar kunstenaarschap.
2. Heeft kennis op masterniveau van artistieke werkprocessen en is hierin vaardig.
3.
 - a. Geeft op masterniveau een oordeel over vakontwikkelingen en draagt hieraan bij.
 - b. Heeft als master een oordeel over de eigen ontwikkeling en stuurt hierin.
4. Communiceert als beroepskunstenaar op masterniveau.
5. Een leven lang leren.

De vijf hoofdcompetenties zijn weer uitgewerkt in veertien subcompetenties. Voor een overzicht hiervan in relatie tot de Dublin Descriptoren en Polifonia-indicatoren zie bijlage 4.

Actueel

De opleiding waarborgt de afstemming van haar doelstellingen op de eisen in het beroepenveld op verschillende manieren. In de eerste plaats zijn de betrokken docenten zelf actief in het werkveld, vaak als zelfstandig musicus, en functioneren door hun informele en formele netwerken als brug tussen het onderwijs en de beroepspraktijk. Mede naar aanleiding van aanbevelingen in het accreditatierapport van 2008, voert ArtEZ Conservatorium bovendien geregeld overleg met de instituties en instellingen in het (internationale) werkveld. Via de jaarlijkse AEC-conferentie en platformbijeenkomsten onderhouden directie en stafleden het contact met de internationale instellingen voor muziekvakonderwijs om de actualiteit van haar eindkwalificaties en doelstellingen te waarborgen. Het Conservatorium heeft in 2012 besprekingen gevoerd met de stakeholders uit het werkveld naar aanleiding van de voorgenomen concentratie van de richting Klassieke Muziek in Zwolle. Ook raadpleegt de opleiding de werkveldadviescommissie over de aansluiting van de diverse richtingen (bachelor en master) op het beroepenveld.

Dublin Descriptoren

De commissie stelt vast dat de opleiding bij het formuleren van het beroepsprofiel nadrukkelijk heeft gekeken naar de omschrijving van de Dublin Descriptoren, alsook naar de veertien Polifonia Learning Outcomes die zijn opgesteld door de AEC. Elk van de competenties bouwt voort op de eisen van deze internationale standaarden.

Programma

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de oriëntatie en inhoud van de masteropleiding studenten ondersteunen in hun ontwikkeling tot flexibele, zelfbewuste en ondernemende musici die in staat zijn een zelfstandige praktijk te creëren in het brede en dynamische werkveld. De commissie is met name te spreken over de interdisciplinaire oriëntatie binnen de richting Muziektheater en over het programmaonderdeel Valeur Ajoutée bij de richting Klassieke Muziek waarin studenten gezamenlijk een grote muziekproductie moeten realiseren. Waar het de vormgeving betreft, prijst de commissie de manier waarop de master de individuele interesse en ambities van de student centraal stelt en studenten de mogelijkheid biedt om zelf een groot deel van het curriculum in te vullen. Studenten moeten voorafgaand aan de opleiding een uitgewerkt studieplan indienen dat als leidraad zal dienen gedurende de twee jaren van de master. Studenten krijgen de gelegenheid zelf lessen in te kopen en mogen ook van richting veranderen als dat past in hun ontwikkelingslijn. Verder gaven studenten en alumni aan dat het programma goed studeerbaar is, dankzij de aandacht voor hun persoonlijke en artistieke ontwikkeling door de coaches en mentoren. Wel denkt de commissie dat de complexiteit van de opleiding (met vier richtingen en drie locaties) om sterke supervisie vraagt en baat zou hebben bij extra aandacht voor de samenhang en diepgang van de collectieve onderdelen, met name van de onderzoekslijn. In de ogen van de commissie zou de master als geheel kunnen profiteren van *best practices* binnen de vier richtingen (bijvoorbeeld het onderdeel Valeur Ajoutée bij Klassieke Muziek en het digitale wekelijkse portfoliosysteem van Popacademie | MediaMusic) en zij moedigt de opleiding aan sterke onderdelen te vertalen naar alle richtingen. Dit zou ook een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenhang en zichtbaarheid van het masterprogramma.

Oriëntatie

Standaard 2: De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. Zij heeft kunnen constateren dat de oriëntatie van het masterprogramma aansluit op actuele ontwikkelingen in de beroepspraktijk en studenten de gelegenheid biedt zich voor te bereiden op de verschillende rollen die zij moeten aannemen als zelfstandige professional binnen het dynamische en complexe domein van de muziek en aangrenzende culturele en kunst disciplines. De focus op zelfstandig musicus-schap en de projecten en producties die studenten gedurende de opleiding moeten realiseren zorgen ervoor dat de opleiding goed aansluit op de eisen van het beroepenveld.

Het masterprogramma is erop gericht de student op te leiden als expert in een of meer specifieke domeinen binnen de richting van zijn keuze: Klassieke Muziek, Jazz & Pop, Popacademie | Mediamusic en Muziektheater. De richtingen Popacademie en Jazz & Pop verschillen in hun nadruk op de beheersing van het hoofdvak enerzijds (Jazz & Pop), en de focus op ondernemerschap, product en presentatie anderzijds (Popacademie). De opleiding brengt masterstudenten in aanraking met generieke aspecten van de

beroepspraktijk. Daarnaast worden zij uitgedaagd een eigen profiel te ontwikkelen dat bij hun persoonlijke kwaliteiten en professionele focus past. Daarbij gaat het zowel om de verdere verdieping van de artistieke identiteit als om de verdieping van kennis en de ontwikkeling van competenties die aansluiten op de verschillende professionele contexten waarin zij later zullen werken. Dit varieert van educatie tot podiumpresentatie en van ondernemen tot projectmanagement, met alle daarbij behorende vaardigheden. Studenten leren in de master dat muzikale richtingen en traditionele overdrachtsvormen aan verandering onderhevig zijn en dat zij als professional steeds zullen moeten schakelen tussen de verschillende contexten en rollen.

Masterstudenten worden door de opleiding aangesproken als aankomend collega, startend professional of als startend ondernemer. Ze moeten meedingen naar schaarse plaatsen, of zakelijke activiteiten ontplooiën om in aanmerking te komen voor projectgelden. Ze moeten aantonen dat ze publiek kunnen werven, aan zich kunnen binden en/of excellente muzikale producten kunnen ontwikkelen en afzetten op de muziekmarkt. Ze moeten leren artistiek en economisch autonoom te functioneren als talentvolle musici, producers en makers in de veeleisende beroepspraktijk.

Om die reden eist de masteropleiding dat studenten veel tijd (de omvang varieert per richting) besteden aan individuele en collectieve projecten en producties. De masterstudenten Klassieke Muziek organiseerden bijvoorbeeld in april 2013 in het kader van het programmaonderdeel Valeur Ajoutée voor de tweede keer een ArtSEEDZ festival met optredens in Enschede, Arnhem en Zwolle. Studenten Muziek, Beeldende Kunst en Theater van ArtEZ hogeschool presenteerden zich in 2012 en 2013 tijdens het Stadsfestival Zwolle. Daarnaast hebben studenten vaak al een eigen (gemengde) beroepspraktijk als musicus, componist, muziekproducer en/of docent. Zij werken geregeld mee aan professionele producties en openbare optredens en remplacieren in koren en orkesten. De studenten verstaan de taal van verschillende kunstdisciplines (dramaturgie, regie, muziek) en kunnen meerdere rollen aannemen binnen een productie.

De opleiding houdt ook contact met het beroepenveld door de expertise en ervaring van de docenten die allen actief, en vaak internationaal, werkzaam zijn als musicus. Docenten zijn dus bekend met de dynamiek en complexiteit van het huidige muzikale domein en in staat hun ervaringen te integreren in hun lespraktijk. Bovendien onderhouden docenten vaak nog lang contact met hun oud-studenten en kunnen daarmee hun onderwijs afstemmen op actuele ontwikkelingen in het werkveld. Het programma onderhoudt structurele contacten met podia, producers en programmeurs, beroepsensembles en orkesten zoals het NJO, Het Gelders Orkest en het Nederlands Symfonieorkest, het Groot Omroepkoor, de partners in het Nationaal Muziekwartier en het Zwolse Kameroperahuis. Studenten Klassieke Muziek hebben meegedaan aan internationale concoursen voor jong talent, de studenten Jazz & Pop spelen op tal van podia in Nederland en Duitsland en in allerlei georganiseerde verbanden. De bigband van het ArtEZ Conservatorium, succesvol op North Sea Jazz te Rotterdam, geldt als een leerschool voor studenten Jazz & Pop. Deze bigband presenteert zijn repertoire niet alleen autonoom, maar wil ook partner zijn binnen en buiten ArtEZ hogeschool in samenwerking met andere disciplines, bijvoorbeeld ter ondersteuning van muziektheater en dans. Masterstudenten kunnen stages lopen bij muziekgezelschappen, in de muziekindustrie en bij mediabedrijven. Binnen MediaMusic| Popacademie kunnen studenten meewerken in de studio van componist/producer Jay Van-

denberg. Bij de Popacademie wordt elke week een gastdocent uitgenodigd die zijn expertise deelt met studenten. Stages zijn mogelijk bij poppodium Atak, Metropool, Alles Los Agency & Events, de Remote Control Studio's (Hans Zimmer), de Conway Studio's in Los Angeles, gamebedrijf Dynamedion in Mainz en muzieksoftwarebedrijf Arturia in Grenoble.

De masteropleiding muziek is gericht op een beroepscontext zonder landsgrenzen. In Nederland optredende internationale kunstenaars worden geregeld uitgenodigd om een masterclass te verzorgen voor de studenten. MediaMusic heeft Tom Holkenborg, beter bekend als Junkie XL, aangetrokken als *associate professor* om zijn internationale ervaring met studenten te delen vanuit Los Angeles. Een aantal ArtEZ-docenten heeft buitenlandse partnerinstituten bezocht om lessen, masterclasses en concerten te verzorgen. Daarnaast participeert het Conservatorium in het 'Lifelong Learning Programme' (LLP) van Erasmus. In het studiejaar 2012-2013 gingen twaalf studenten van het Conservatorium naar het buitenland en er kwamen 16 buitenlandse studenten een periode aan het ArtEZ Conservatorium studeren.

In de gesprekken met studenten en alumni tijdens de visitatie werd duidelijk dat ook zij de beroepsoriëntatie en praktijkgerichtheid als sterke punten ervaren. De commissie beaamt deze positieve waardering en is te spreken over de oriëntatie van de master, die een goede vertaling vormt van het beroepsprofiel en de competenties naar een op de praktijk en actualiteit geënt programma. Zij prijst met name de vernieuwende en disciplineoverstijgende oriëntatie bij de richting Muziektheater en waardeert bij Klassieke Muziek het onderdeel Valeur Ajoutée dat studenten op een integrale manier voorbereidt op een zelfstandige muzikale praktijk waarin samenwerken, leiding geven, ondernemen en effectief communiceren van groot belang zijn. Wel is de commissie van mening dat de internationale oriëntatie van het programma nog te vaak ad hoc is en afhankelijk van de individuele initiatieven van studenten en docenten. Met name bij de Popacademie | MediaMusic gaven studenten aan behoefte te hebben aan meer structurele uitwisseling met (internationale) partners in het werkveld. De commissie moedigt de opleiding dan ook aan om naar structurelere manieren te zoeken waarop alle stu-

denten in aanraking kunnen komen met het internationale muzikale domein.

Inhoud

Standaard 3: De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. Zoals gezegd bestaat het programma uit individuele en collectieve onderdelen. (Zie voor een gedetailleerd overzicht van de curricula van de vier richtingen bijlage 5). Iedere student neemt verantwoordelijkheid voor het individuele programma op basis van een studieplan dat voorafgaand aan de opleiding is ingeleverd en goedgekeurd. Het individuele studieprogramma (gemiddeld ongeveer 2/3 van het gehele programma) betreft allereerst de vakken die individueel worden onderwezen of begeleid en die de kern vormen van de opleidingsrichting: de onderdelen van het zogenoemde hoofdvakdomein, de individuele projecten en producties en onderzoek. Student kunnen ook aansluiten bij groepsonderwijs van een andere richting wanneer dit van belang is voor zijn profilering.

Het collectieve programma bestaat uit onderwijsonderdelen die alle studenten van één richting volgen. De onderwijsonderdelen verschillen qua studielast en inhoud per richting, en zijn erop gericht aan te sluiten bij de specifieke beroepsrollen van de richtingen. Iedere richting heeft gezamenlijke startactiviteiten, onderzoekscolleges, producties, studieringen, onderzoekskringen en projectcoaching.

Onderzoek is binnen elke richting een vast onderdeel van het curriculum. Iedere student moet zelfstandig een onderzoeksproject opzetten, uitvoeren en presenteren onder supervisie van een coach en ondersteund door de onderzoekskring waarvan hij deel uitmaakt. Het programma heeft niet alleen tot doel studenten onderzoeksvaardigheden te leren, maar wil hen ook als musici leren kritisch en systematisch te reflecteren op hun vak. Studenten dienen zich te ontwikkelen tot onderzoekende professionals die het vak kunnen vernieuwen en verbeteren. Onderzoek is breed gedefinieerd binnen de master en kan betrekking hebben op verschillende onderwerpen en domeinen en kan beoefend worden middels verschillende methodes. Afhankelijk van de vraagstelling houden studenten zich bezig met artistiek onderzoek, productgericht onderzoek en beschrijvend/

verkenkend onderzoek. Studenten kunnen bijvoorbeeld:

- onderzoek doen naar uiteenlopende aspecten van de beroepspraktijk om deze te verbeteren;
- zich verdiepen in de relatie tussen het muziekvak en gezondheid en welbevinden;
- onderzoek doen naar de kwaliteit van hun eigen functioneren als musicus;
- zich verdiepen in muziekgeschiedenis, muziektradities en muzikale praktijken;
- experimenteren met nieuwe vormen van muzikale overdracht;
- uiteenlopende opvattingen binnen de eigen vakdiscipline verkennen;
- een nieuw muzikaal product ontwikkelen of zich verdiepen in interdisciplinaire benaderingen, cultuurbeleid en mediatheorie.

De onderzoeksvraag dient in relatie te staan tot het studieplan, de projecten en producties. In veel gevallen heeft het ook een relatie met het afstudeerproject. In het eerste studiejaar dienen studenten zich relevante kennis eigen te maken met betrekking tot hun onderwerp. Ook verwerven zij onderzoeksvaardigheden en stellen een onderzoeksplan op voor het tweede jaar. In het tweede studiejaar voeren de studenten een onderzoek uit en doen hiervan publiek verslag. Gedurende de twee jaar van de opleiding nemen studenten deel aan een gezamenlijke onderzoekskring waarin zij met medestudenten (zowel eerste- als tweedejaars) en een begeleider het onderzoeksproces en methoden kunnen bespreken en elkaar van feedback voorzien. De kringen komen gemiddeld een keer in de drie weken bij elkaar.

Volgens de commissie zijn de competenties van de Master Muziek vertaald naar relevante leerdoelen in de verschillende onderdelen van het programma. Uit de gesprekken die de evaluatiecommissie voerde, bleek dat het programma ook als relevant en aansluitend bij de eisen van het beroepenveld wordt ervaren door de studenten en alumni. Wel wil de commissie de opleiding aanmoedigen om de invulling van onderzoek meer gelijk te trekken binnen de vier richtingen. Zo zou het goed zou zijn wanneer er – gelijktijdig met de explicitering van een gezamenlijke visie op onderzoek – er handvesten ontwikkeld werden om de uniformiteit van de onderzoekstrajecten binnen alle richtingen te garanderen.

Vormgeving

Standaard 4: De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De didactische aanpak van de Master Muziek richt zich op de leervragen van de individuele student en hanteert een aantal specifieke didactische uitgangspunten. Het didactisch concept gaat uit van het zogenoemde 'expert-leren', dat wil zeggen dat studenten worden aangezet tot leren vanuit hun eigen fascinatie en motivatie voor het beroep van musicus. Ze pakken taken of opdrachten op uit die beroepspraktijk en kiezen zelf voor hen relevante onderzoeksonderwerpen. Volgens de theorie van het 'zelf-gereguleerd leren' kiezen deze studenten vanuit intrinsieke motivatie en interesse de juiste leerstrategie bij het verwerven van een bepaalde competentie. Hoe hoger de betrokkenheid van de student, hoe beter hij in staat is de noodzakelijke kennis, inzichten, vaardigheden en attitudes aan te leren.

Het studieplan maakt deel uit van de toelating tot de master en vormt steeds de basis voor het individuele traject van de student. Aanstaaende studenten dienen via het studieplan te formuleren hoe hij zichzelf als professional wil ontwikkelen binnen de masterstudie. Zij geven aan wat hun achtergrond en voorgeschiedenis is en welk traject zij willen volgen binnen het programma om uit te komen bij hun beoogd beroepsprofiel: studenten leggen vast wat zij willen studeren en bij wie en formuleren een voorlopig voorstel voor hun onderzoeksproject. Zij geven een overzicht van de producties die zij willen realiseren, omschrijven het muzikale repertoire dat zij willen studeren en uitvoeren en geven aan of zij een studie in het buitenland beogen. Als het studieplan is vastgesteld wordt het omgezet in een studieprogramma. De mentoren regelen samen met de student de uitwerking daarvan. ArteZ Conservatorium beheert alle gegevens en houdt steeds het overzicht over de diverse activiteiten en de bestede en te besteden uren. Bij de richting Jazz & Pop presenteren de studenten hun studieplannen binnen de studiering (Study Network) en krijgen daarop terugkoppeling van hun studiegenoten. Bij de richting Klassieke Muziek gebeurt dit in het kader van Valeur Ajoutée. Het studieplan wordt in overleg met de coach aangepast wanneer de interesses van de student en zijn professionele doelen gedurende de twee jaar van de opleiding wijzigen.

De masteropleiding geeft de studenten mogelijkheden tot zelfsturing: vanuit een 'eigen' budget kunnen studenten zelf onderwijs inkopen, ook bij externe docenten. Op die manier kan de student zelf initiatief nemen en is hij medeverantwoordelijk voor de inrichting van het leertraject. De student legt contact met de gewenste docent en maakt zelf afspraken over het aantal lessen, het tijdstip, de tijdsduur en de kosten van de lessen. De student kan er ook voor kiezen dit budget intern te besteden. Waar de gekozen profilering dit vereist, worden deficiënties buiten de gevolgde vooropleiding (bachelor) weggewerkt.

De individuele ontwikkeling van de student wordt ondersteund door reguliere, wekelijkse groepsactiviteiten en individuele lessen en coaching waarin de keuzes worden gevolgd aan de hand van het studieplan. De collectieve onderdelen van de master bieden studenten verschillende leersituaties om binnen een team of groep hun praktijkvaardigheden te ontwikkelen. Daartoe nemen studenten deel aan studieringen, onderzoekskringen, gezamenlijke producties en projecten, volgen colleges en masterclasses.

De commissie is positief over het didactisch concept van het programma waarin de artistieke ontwikkeling van de student tot professioneel musicus centraal staat. De commissie waardeert dat studenten eigenaar zijn van hun eigen leerproces en is van mening dat dit op een goede manier wordt begeleid door coaches/mentoren. Ook de collectieve onderdelen waarin studenten samen leren en werken, acht de commissie een effectieve manier om studenten voor te bereiden op de verschillende rollen die zij later in het beroepenveld moeten aannemen. Waar het de samenhang betreft tussen de vier richtingen wil de commissie de opleiding stimuleren om te onderzoeken hoe alle studenten zouden kunnen profiteren van de sterke onderdelen binnen de vier richtingen. Zo zouden bijvoorbeeld belangrijke studieonderdelen (masterclasses, workshops) via digitale media gedeeld kunnen worden met de richtingen op andere locaties. Bij sommige richtingen (Popacademie, bijvoorbeeld) is de masteropleiding niet altijd even zichtbaar, mede door de relatief kleine omvang, waardoor de masterstudenten soms het gevoel hebben dat zij over het hoofd gezien worden. Door meer aan te haken bij generieke onderdelen van de master zou dit verbeterd kunnen worden.

Instream

Standaard 5: Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. Om toelaatbaar te zijn tot de masteropleiding Muziek dient de aankomende student te voldoen aan een aantal omschreven eisen. Hij dient in het bezit te zijn van een bachelordiploma van een conservatorium of een getuigschrift van een daaraan gelijk te stellen opleiding. In aanvulling daarop moet de student een bewijs van toelating hebben op grond van een toelatingsonderzoek dat uit drie delen bestaat: een praktische toets voor het hoofdvak, de beoordeling van het studieplan en een motivatiegesprek. Voor studenten met een buitenlandse nationaliteit gelden specifieke taaleisen.

Het toelatingsonderzoek voor potentiële studenten is meestal gelijktijdig met de bachelor-slotauditie van ArtEZ Conservatorium. Een gemengde commissie met een externe velddeskundige beoordeelt deze eindauditie mede in het licht van het ingediende studieplan voor de masteropleiding. Aspirant-studenten afkomstig van andere conservatoria of het buitenland doen toelatingsauditie. De gang van zaken bij het toelatingsexamen voor de Master Muziek is geregeld in het Handboek Procedures Administratieve Werkzaamheden (2012).

Elk studiejaar zijn er ongeveer 60 aanmeldingen en tussen de 30 en 40 inschrijvingen in het eerste jaar. Het aantal aanmeldingen is jaarlijks hoger dan het aantal aspiranten dat daadwerkelijk komt voorspelen. Een belangrijk deel van de aspiranten die toelating komen doen, wordt aangenomen. Studenten die toelating hebben gedaan en zijn aangenomen, starten vaak ook met de studie. Meer dan de helft van de inschrijvingen komt voort uit de eigen bacheloropleidingen. Daarnaast is er ook instroom van andere binnen- en buitenlandse conservatoria. Vaak willen buitenlandse studenten die de bacheloropleiding bij ArtEZ hebben gevolgd ook de masteropleiding volgen.

De masteropleiding kent geen voorbereidend jaar. Wanneer een kandidaat op een enkel terrein bepaalde kennis mist die voorwaardelijk is voor het behalen van de eindkwalificaties dan wordt in het studieplan opgenomen op welke wijze de student de noodzakelijke kennis gaat verwerven. Zo is het mogelijk dat een bachelorstudent bij een andere rich-

ting instroomt dan die waar hij als Bachelor in is afgestudeerd. De student wordt dan wel geacht ontbrekende kennis en vaardigheden te verwerven gedurende het programma. In veel gevallen wordt een oplossing geboden door de masterstudent geselecteerde modules te laten volgen uit het bachelorprogramma van de gekozen richting. Het betreffen steeds individuele gevallen en specifieke situaties. De mentor en het hoofd van de opleidingsrichting monitoren de vorderingen in een dergelijk geval. Bij de tussentijdse auditie moeten gesignaleerde deficiënties verdwenen zijn. Verder is het mogelijk dat bepaalde groepen studenten of individuen onthefing krijgen voor één of meer studieonderdelen van de masteropleiding. Zij dienen daartoe schriftelijk een gemotiveerd verzoek in bij de Examencommissie die oordeelt in hoeverre de vraag gegrond is.

ArtEZ Conservatorium werft actief in de regio en het land en betreft daarbij de gehele kolom van de opleidingsrichtingen: de vooropleidingen, bacheloropleiding en masters. Het voorlichtings- en wervingsbeleid vindt plaats in een gezamenlijk kader met de gehele ArtEZ hogeschool en ArtEZ Conservatorium wordt hiervoor ondersteund door de afdeling Communicatie. Er is een aparte flyer voor de masteropleiding. De website van ArtEZ heeft een belangrijke informatiefunctie en werkt in veel gevallen als startpunt voor kandidaten. Daarnaast is het netwerk van de docenten een belangrijke bron van informatie. Docenten op tournee in het buitenland of bij masterclasses en zomercursussen ontmoeten potentiële studenten. Hoewel de opleiding formeel geen doorlopende leerlijnen Bachelor-Master kent, bouwt de master voort op het bachelorniveau van de verschillende richtingen van het conservatorium.

De masteropleiding heeft te kennen gegeven dat zij wil groeien van 60 naar 120 studenten in de komende jaren. Met de herinrichting van het programma wil de master ook haar toelatingsbeleid en instroom verbeteren. Zo wil zij alle richtingen Muziek (dus ook Muziektherapie en Opleiding Docent Muziek) tot de opleiding gaan toelaten en de aantrekkelijkheid van de opleiding verhogen voor internationale studenten. In aansluiting hierop merkt de commissie op dat de instroom op dit moment inderdaad nog achterblijft, zeker bij Muziektheater waar op dit ogenblik geen studenten de master volgen. Ook de toestroom vanuit de bacheloropleidingen Popacademie I MediaMusic is relatief laag. Met de formulering van een

heldere visie en een duidelijker en meer samenhangend collectief programma dat gezicht en uitstraling heeft, denkt de commissie dat de master meer Bachelors binnen het eigen conservatorium en daarbuiten zal kunnen aantrekken.

Studeerbaarheid

Standaard 6: Het programma is studeerbaar.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. De studievoortgang van de studenten wordt gemonitord en ondersteund door mentoren. De mentor begeleidt studenten in hun leertraject en een studieplanning, en draagt er zorg voor dat de leerdoelen behaald kunnen worden. De collectieve programmaonderdelen, waaronder de onderzoekkring, studiekring en de gezamenlijke producties/projecten bieden studenten een omgeving waarin zij van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen coachen. Deze onderdelen dragen ook bij aan de samenhang en goede sfeer binnen een richting. De opleiding besteedt bovendien aandacht aan de gezondheidsaspecten van het musiceren binnen de studiegroepen en in projectweken. Muziektheater en Popacademie I MediaMusic maken gebruik van een digitaal portfoliosysteem waarin studenten per week bijhouden wat zij hebben gedaan en hoe dit zich verhoudt tot hun studieplan. De mentoren houden bij of studenten hun doelen hebben behaald.

Binnen de opleiding zijn toetsen tijdig bekend: de tentamenperioden zijn opgenomen in het jaarrooster bij de start van het studiejaar. Studenten hebben meer dan één mogelijkheid per studiejaar om een onderdeel af te ronden met een tentamen. In de NSE en interne evaluaties zijn studenten over-

wegend positief over de spreiding van de studielast binnen het programma. Uit de curriculumevaluatie van 2013 blijkt dat een meerderheid van de studenten tevreden is over de spreiding van de studielast. Wel gaven studenten Klassieke Muziek aan dat het Valeur Ajoutée-traject intensief is. De intensiteit hangt vaak af van de groep waarin studenten zitten en het project dat ze organiseren bepaalt mee hoe hoog de studielast feitelijk is.

De studenten zijn overwegend positief over de studiebegeleiding en studiebelasting. Toch merkt de commissie op dat zij ook aangaven dat de organisatie en transparantie van het programma soms te wensen over laat. Door de individuele trajecten en de relatief kleine omvang van de generieke, structurerende collectieve onderdelen kunnen sommige studenten het gevoel hebben dat ze aan zichzelf zijn overgelaten. De commissie wil de opleiding wijzen op de potentiële risico's van een open en op het individu gericht programma en haar aanmoedigen nadrukkelijk toe te zien op de transparantie en organisatie van het curriculum.

Omvang en duur

Standaard 7: De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. De omvang van de voltijds master is 120 ECTS en duurt twee schooljaren. Volgens de commissie is de zwaarte van de opleiding in overeenstemming met de wettelijke eisen voor een hbo-master.

Personeel

De visitatiecommissie heeft geconstateerd dat de opleiding, dankzij een adequaat personeelsbeleid, beschikt over deskundige, betrokken en gepassioneerde docenten, die allen werkzaam zijn in het beroepenveld. De masteropleiding Muziek heeft een coördinerend hoofd; de inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de onderwijsprogramma's van de master is gedelegeerd aan de afzonderlijke hoofden van de richtingen. Deze functioneren daarmee in de praktijk als eerste aanspreekpunt voor studenten, (gast)docenten, ondersteunende diensten en externe partijen. De opleiding streeft naar een flexibele samenstelling van het docentencorps waarbij veel waarde gehecht wordt aan de mate waarin de docent actief is in de muzikale beroepspraktijk. Naast de kerndocenten die meedenken over de visie van de opleiding en betrokken zijn bij de verschillende programmaonderdelen, stelt de opleiding ook gastdocenten en tijdelijke docenten aan om de actuele ontwikkelingen in het werkveld het onderwijs binnen te halen. De meeste docenten geven zowel les aan de bacheloropleidingen als de masteropleidingen en waarborgen daarmee de continuïteit tussen deze twee fases. In de gesprekken die de commissie voerde met studenten en alumni kwam naar voren hoezeer de expertise, ervaring en passie van de docenten wordt gewaardeerd.

Personeelsbeleid

Standaard 8: De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De commissie constateert dat het personeelsbeleid van de opleiding doeltreffend is in het streven om een flexibel en deskundig team van kerndocenten en tijdelijke docenten samen te stellen die met de benodigde expertise, kennis en praktijkervaring studenten kunnen begeleiden in hun ontwikkeling als professionals in de muzikale beroepspraktijk.

Het ArtEZ Conservatorium heeft een tweehoofdige directie die verantwoordelijk is voor de faculteit Muziek. De zeven richtingen van het Conservatorium hebben elk een hoofd dat verantwoordelijk is voor het curriculum en de goede gang van zaken binnen de gehele kolom van de richting, dat wil zeggen: de vooropleiding, de bacheloropleiding en de eventuele master. De masteropleiding Muziek heeft een coördinerend hoofd dat verantwoordelijk is voor de organisatie. Het coördinerend hoofd van de masteropleiding is tevens hoofd Klassieke Muziek. De inhoudelijke verantwoordelijkheid voor de onderwijsprogramma's van de master is gedelegeerd aan de afzonderlijke hoofden van de richtingen Jazz & Pop, Klassieke Muziek, Popacademie | MediaMusic en Muziektheater. De hoofden functioneren daarmee in de praktijk als eerste aanspreekpunt voor studenten, (gast)docenten, ondersteunende diensten en externe partijen. De kerndocenten zijn zowel verbonden aan de bachelor- als aan de masteropleiding Muziek.

De vakgroepen (zoals Piano, Strijkers, Houtblazers, Koperblazers, Zang en Slagwerk) zijn verdeeld over de richtingen en zijn op drie locaties gehuisvest: Arnhem, Enschede en Zwolle. Elke vakgroep bestaat uit docenten van de bachelor- en masteropleidingen waarmee de continuïteit tussen de eerste en tweede cyclus van het onderwijs gewaarborgd wordt. De andere vakgroepen betreffen de mentoren van de masteropleiding en de docenten die betrokken zijn bij de onderzoekslijn.

De onderwijsondersteunende functionarissen zijn ondergebracht bij de onderwijsorganisatie voor de gehele faculteit Muziek, waarbij elke locatie een coördinator onderwijsorganisatie heeft. Eén van de drie coördinatoren onderwijsorganisatie is ook hoofd en geeft leiding aan de gehele onderwijsorganisatie. Hiermee borgt de faculteit de transparantie, uniformiteit en effectiviteit van de administratieve en organisatorische processen.

ArtEZ hogeschool voor de kunsten geeft de kaders aan van het algemeen personeelsbeleid in het HRM-beleidsplan 2010-2014, dat is gebaseerd op het Strategisch Beleidsplan 2006-2009. Het HRM-beleidsplan heeft de volgende ambities geformuleerd: versterking van de professionaliteit van de medewerkers, strategische personeelsplanning, professionalisering van de organisatie en verlaging van het verzuimcijfer. De faculteit Muziek hanteert strategische personeelsplanning en formatieplannen voor de langere termijn. Het ArtEZ Conservatorium heeft een meerjarig formatieplan 2011-2015 op facultair niveau met uitwerkingen per opleiding/richting. Er is geen apart formatieplan voor de masteropleiding.

Het ArtEZ Conservatorium streeft naar een evenwichtige en flexibele samenstelling van het personeelsbestand, waarvan 1/3 kerndocent is, met een betrekkingsovereenkomst van meer dan 0,3 fte. Kenmerken van een kerndocent is dat hij breed inzetbaar is, een ondernemende attitude heeft, een interdisciplinaire visie op kunst en cultuur heeft, kan meedenken over de toekomst van het onderwijs en een sterke loyaliteit heeft naar de organisatie. Kernteams van docenten dragen de continuïteit van de opleiding, ontwikkelen en bewaken het onderwijsconcept en verrichten taken op het gebied van kwaliteitszorg, mentoraat en bijvoorbeeld stage- en afstudeerbegeleiding. Daarnaast is er formatie voor gastdocenten en docenten met een tijdelijke aanstelling die de actualiteit van de beroepspraktijk inbrengen en die vanwege hun professionele reputatie bijdragen aan het artistiek-inhoudelijke profiel van de opleiding. Functionerings- en beoordelingsgesprekken worden ingezet voor de sturing en ontwikkeling van de docenten. Een samenhangend scholings- en professionaliseringsprogramma zal de komende jaren worden gerealiseerd om de vernieuwing van de bachelor- en masteropleiding te begeleiden en het actuele discours over de muziekpraktijk te voeden.

Kwaliteit personeel

Standaard 9: Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. Zij stelt vast dat de docenten en gastdocenten uiterst deskundig zijn en hun expertise en ervaring als professionele musici kunnen inzetten bij de begeleiding, het instrueren en het doceren van studenten. Velen staan midden in de muziekpraktijk en hebben een sterke reputatie opgebouwd. In haar gesprekken met docenten en studenten heeft de commissie kunnen waarnemen dat het onderwijzend personeel betrokken en bekwaam is en met veel passie de onderwijstaken uitvoert.

Docenten hebben in de meeste gevallen een eigen beroepspraktijk. Zij vervullen actieve rollen in het culturele leven als musicus, programmeur, onderzoeker, organisator of bestuurder. Nieuw te benoemen docenten in de masteropleiding dienen te beschikken over een aantal jaar relevante werkervaring. Specialistische kennis wordt op basis van gastdocentschap of via tijdelijke contracten ingehuurd. Gastdocenten worden uitgenodigd voor lezingen,

workshops en voor het begeleiden van externe opdrachten, of worden benaderd door studenten die geïnteresseerd zijn in hun werk en de achterliggende motivatie.

Omdat de werkvelden van de klassieke musicus sterk aan verandering onderhevig zijn, streeft de richting Klassieke Muziek ernaar musici aan te trekken die een belangrijke rol spelen in deze nieuwe ontwikkelingen. Voor Jazz & Pop is de aanwezigheid van docenten op de podia een belangrijke voorwaarde voor een permanente actualisering van haar curriculum. Bij de Popacademie | MediaMusic geldt evenzeer dat de meerderheid van de docenten actief is in het beroepenveld, bijvoorbeeld in een concertpraktijk en/of als docent en/of in een interdisciplinaire setting. Daardoor zijn zij in staat om de student artistiek en vaktechnisch uit te dagen om het optimale resultaat te bereiken. Docenten van de richting MediaMusic werken in de creatieve industrie als componist, music producent, musicus of engineer. Docenten muziektheater worden geworven op basis van het actief zijn in de beroepspraktijk, en het interdisciplinair gericht zijn.

Uit de gesprekken met studenten en alumni blijkt grote waardering voor de docenten. Dit spitst zich met name toe op de inhoudelijke deskundigheid, de praktijkkennis en de betrokkenheid. Studenten zijn ook tevreden met de coaching en feedback. In de NSE wordt de afgelopen twee jaar op vrijwel alle items met betrekking tot de docenten vier of hoger gescoord.

Ook de commissie is positief over de kwaliteiten van het onderwijzend personeel. Zij ziet dat binnen de richtingen de cohesie groot is en dat er goed samengewerkt wordt. Toch denkt zij dat er vooralsnog weinig interactie is met docenten van andere richtingen. De samenhang van de master over alle richtingen heen zou in de ogen van de commissie baat hebben bij meer uitwisseling tussen docenten. Vooralsnog blijven er nog veel kansen voor samenwerking en uitwisseling liggen.

Omvang personeel

Standaard 10: De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. Het ArtEZ Conservatorium heeft twee directieleden, zeven stafleden (hoofden van de richtingen), 100

kerndocenten en 28 medewerkers bij de ondersteunende diensten. De meeste docenten doceren zowel bij de bacheloropleidingen als bij de masteropleiding. De docent-studentratio voor het Conservatorium als geheel is 1:14. De commissie oordeelt op basis van deze cijfers en naar aanleiding van de res-

pons van studenten dat de omvang van het personeel toereikend is om het programma te realiseren. Studenten waren allen tevreden over de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de docenten.

Voorzieningen

De visitatiecommissie heeft kunnen constateren dat de huisvesting en materiële voorzieningen van het ArtEZ Conservatorium goed voldoen aan de kwaliteitsnormen van het hoger onderwijs. De drie locaties in Arnhem, Zwolle en Enschede ademen een professionele sfeer en bieden een inspirerende omgeving waarin studenten zich als musicus, dirigent, componist, programmeur en muziektheatermaker kunnen bekwamen.

De commissie is positief over de structurering van de studiebegeleiding van de studenten. Studenten worden gedurende de twee jaar van de opleiding ondersteund en begeleid door hun mentoren en ontvangen daarnaast voortdurend feedback van hun hoofdvakdocenten, en de onderzoeks- en projectbegeleiding.

Materiële voorzieningen

Standaard 11: De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. De faculteit Muziek is gevestigd in drie karakteristieke gebouwen in Arnhem, Enschede en Zwolle. ArtEZ Conservatorium Arnhem heeft op bachelor- en masterniveau richtingen Jazz & Pop en Muziektheater. Bijzonder aan de locatie in Arnhem is dat het conservatorium onder één dak huist met de faculteiten Theater, Dans, Bouwkunst, en Art & Design. ArtEZ Conservatorium Enschede is gevestigd in het Muziekcentrum en onderdeel van het Nationaal Muziekkwartier, een accommodatie waarin zes professionele muziekinstellingen samenwerken. De conservatoriumlocatie heeft een grote verscheidenheid aan richtingen en muzikale tradities. In 2008-2009 is een professioneel studiocomplex gerealiseerd. De richting Popacademie | MediaMusic is in Enschede gevestigd. Verder worden in Enschede de bacheloroopleidingen Jazz & Pop, Docent Muziek en Muziektherapie aangeboden. ArtEZ Conservatorium Zwolle bevindt zich in een voormalig kloostergebouw. Zwolle kent de richtingen Klassieke Muziek, Jazz & Pop (bachelor- en masteropleiding) en de bacheloroopleiding Docent Muziek. Zwolle richt zich in het bijzonder op de allround musicus en de ensemblecultuur. Studenten en docenten dragen actief bij aan het Zwolse culturele leven, bijvoorbeeld tijdens het Stadsfestival Zwolle 2012 en 2013.

Elke locatie beschikt over faciliteiten om goed professioneel muziekonderwijs te ondersteunen. In alle locaties bevinden zich gevarieerde les- en studeerkamers, functionele klaslokalen voor groepslessen en theorieonderwijs, een complex aan studio's voor gevarieerde en specifieke activiteiten, een concertzaal en voldoende instrumentarium (piano's, orgel, slagwerk, enz.) om het curriculum te ondersteunen.

Elke locatie beschikt over een mediatheek en ICT-voorzieningen: alle ArtEZ-locaties zijn voorzien van een draadloos netwerk. Studenten kunnen gebruik maken van talrijke computers binnen ArtEZ of hun eigen laptop meenemen en deze draadloos verbinden met het ArtEZ-intranet. Specifieke ruimtes voor studeren, repeteren en uitvoeren zijn op alle locaties aanwezig en gedurende werkdagen en een deel van de avond beschikbaar. Soms wordt uitgeweken naar externe locaties. De directie houdt samen met de afdeling Facilitaire Zaken toezicht op de kwaliteit en toereikendheid van de diverse ruimtes, het instrumentarium en de apparatuur. De meerjarenbegroting voorziet in regelmatig onderhoud van het instrumentarium en structurele vernieuwing van materiaal waar nodig.

Studiebegeleiding

Standaard 12: De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.

De commissie beoordeelt deze standaard als **goed**. Iedere masterstudent heeft een mentor/tutor die enkele keren per jaar een individueel gesprek voert over de studievoortgang, eventuele problemen en overige voor de studie relevante zaken. In geval van persoonlijke problematiek verwijst hij door naar de studentendecaan. De mentor/tutor maakt van deze gesprekken een kort verslag met daarin de belangrijkste conclusies en afspraken. De verslagen van de gesprekken worden toegestuurd aan de studenten en aan het onderwijsbureau en opgeslagen op de Elektronische Leeromgeving (ELO) van de master ofwel in het Digitaal Student Portfolio van de studenten Popacademie | MediaMusic. Daarnaast worden studenten gecoacht in collectieve onderdelen van het programma, zoals de gezamenlijke projecten, de onderzoeksgroepen en de studiekring (Jazz & Pop). Deze gezamenlijke activiteiten dragen bij aan

de saamhorigheid van studenten en stelt hen in staat om van elkaar te leren en verschillende rollen in een veilige omgeving te ontwikkelen.

De opleiding besteedt structureel aandacht aan het belang van gezond musiceren, preventie en fysieke houding. Voor beroepsmusici die dagelijks streven naar optimaal presteren is een gezond leef-, denk- en communicatiepatroon een van de basiswaarden om dat doel te kunnen bereiken. Via educatie en de ELO Gezond Musiceren verschaft het Conservatorium actuele kennis over gezondheid in relatie tot lichaam, geest en communicatie. De website wordt voortdurend actueel gehouden en bevat ook verwijzingen naar hulpverlening, experts en therapeuten. Tevens is er een beleidsplan studeren met beperkingen, waardoor ook deze studenten kunnen studeren. ArtEZ Conservatorium heeft een studentendecaan waar studenten terecht kunnen voor informatie, advies of begeleiding. De decaan is ook de intermediair voor studenten met een studiebeperking, zoals een functiebeperking, en er is een vertrouwenspersoon voor ongewenst gedrag. De decaan houdt op vaste dagen spreekuur en is bereikbaar per mail of telefoon. De decanen geven een informatiefolder uit en hebben een eigen gedeelte op intranet.

ArtEZ Conservatorium kent een studievolsysteem (Osiris Studievoortgang) waarin per student het te volgen curriculum en de behaalde studieresultaten zichtbaar zijn. Deze gegevens zijn in te zien door de student zelf, de studiebegeleiders, de studievoortgangsadministratie en medewerkers van Studentenzaken. Ook de leden van de examencommissies maken gebruik van dit systeem.

De opleiding streeft naar een goede informatievoorziening voor haar studenten. Studenten ontvangen jaarlijks een geactualiseerde studiegids met belang-

rijke informatie over de studie, inhoud van het onderwijs, studieonderdelen, de mogelijkheden van studiebegeleiding en praktische zaken zoals een jaarplanning en de Onderwijs- en Examenregeling (OER). Elk jaar wordt de studiegids geactualiseerd en in het Engels en het Nederlands aan elke student digitaal ter beschikking gesteld. Actuele regelingen worden op het intranet geplaatst.

Communicatie met studenten vindt verder plaats via de ELO van de faculteit en van de richtingen, de ArtEZ e-mail, de publicatieborden, de plasmaschermen en, indien noodzakelijk, via een persoonlijke briefwisseling. Er zijn postvakken voor alle studenten en personeelsleden van de betreffende locatie. Het plasmascherm in de kantine biedt actuele informatie voor studenten en medewerkers. Het scherm wordt gebruikt voor 'huishoudelijke mededelingen' zoals ziekmeldingen van medewerkers, aangepaste openingstijden en mededelingen van de onderwijsorganisatie. Studenten kunnen ook terecht voor alle informatie bij de onderwijsorganisatie.

Studenten van de masteropleiding geven een positieve beoordeling van de studiebegeleiding en de studiefaciliteiten. In de afgelopen drie jaar wordt studiebegeleiding in de NSE gewaardeerd met respectievelijk 3.4, 3.4 en 3.5 (op een 5-punts schaal). Studiefaciliteiten scoren respectievelijk 3.2, 3.5 en 3.3. Toch realiseert de opleiding zich dat de informatievoorziening aan masterstudenten verbeterd kan worden, omdat studenten soms nog moeite hebben om hun weg te vinden in de ELO. Ook is informatie niet altijd actueel en mist deze gezamenlijke afstemming. Op basis van de gesprekken met de studenten kan de commissie deze observatie beaamen. Zij moedigt de opleiding aan om bij de herinrichting van het programma ook toe te zien op de overzichtelijkheid en transparantie van de opleiding voor studenten.

Kwaliteitszorg

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat de masteropleiding als onderdeel van ArtEZ Conservatorium een adequaat kwaliteitszorgplan heeft waarin eindkwalificaties, programma, personeel, leeromgeving en toetsen op structurele basis worden geëvalueerd door belanghebbenden. De commissie constateert bovendien dat de opleiding gerichte maatregelen neemt naar aanleiding van formele en informele evaluaties. In de afgelopen jaren heeft de opleiding aandacht besteed aan de inbedding binnen het Conservatorium en ook de collectieve programmaonderdelen binnen Jazz & Pop en Klassieke Muziek zijn verbeterd. De opleiding werkt momenteel aan de herijking van het gehele programma. Onderwerpen betreffen onder meer de concentratie van de richting Klassieke Muziek in Zwolle en herformulering van het profiel van de opleiding. De commissie heeft er vertrouwen in dat deze heroriëntatie tot een verbetering van het programma zal leiden, en zou de opleiding in het verlengde daarvan willen aanmoedigen om binnen dit proces, naast een gerichte aandacht voor een gezamenlijk en inhoudelijk profiel, ook aandacht te besteden aan de samenhang, zichtbaarheid en transparantie van de opleiding.

Evaluatie

Standaard 13: De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. De opleiding voert structureel verschillende evaluaties uit onder studenten, docenten en alumni. Studenten doen jaarlijks mee aan de Nationale Studenten Evaluatie (NSE) en docent- en module-evaluaties. Eens in de drie jaar wordt een uitgebreide curriculumevaluatie en eens in de vijf jaar een alumni-enquête afgenomen. Vanaf dit jaar nemen de masters ook deel aan de landelijke Kunsten-Monitor. Incidenteel kunnen enquêtes worden afgenomen als er een bepaalde vraag of aanleiding is. Onder docenten wordt driejaarlijks een werkbelevingsonderzoek uitgevoerd.

Het kwaliteitszorgplan van ArtEZ is geformuleerd in het document Kwaliteitszorgplan (2009). Om de kwaliteitscyclus zichtbaar te maken, maakt ArtEZ gebruik van DigOport (Digitaal Portfolio): dit is een door ArtEZ in eigen beheer ontwikkeld systeem voor kwaliteitszorg. DigOport ondersteunt de PDCA-cyclus die de masteropleiding hanteert voor kwaliteitsverbetering. Medewerkers van de afdeling Onderwijs & Kwaliteit plaatsen de evaluaties en de bijbehorende resultaten en analyses op DigoPort in het portfolio van de masteropleiding Muziek. Het portfolio omvat verschillende elementen ter ondersteuning van de kwaliteitscyclus. Behalve enquêteresultaten zijn ook een kalender, verbeteracties, managementinformatie en een geselecteerde verzameling aan documenten van de opleiding opgenomen, zoals beleidsplannen, verslagen van allerlei overleggen, jaarverslagen, studiedagen en rapportages in verband met onderwijsontwikkeling. De faculteitsdirectie en de hoofden agenderen de resultaten van de opbrengsten en

analyses in besprekingen met de docenten, in werkoverleggen, stafvergaderingen, opleidingscommissies, of met studenten om daarmee een effect te sorteren binnen het onderwijs.

Verbetermaatregelen

Standaard 14: De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. De commissie stelt vast dat de masteropleiding de interne kwaliteitszorg serieus neemt en actie onderneemt om het programma, werkvormen en toetsing te verbeteren in overleg met studenten en docenten. Op grond van de evaluaties heeft de opleiding verschillende acties geïnitieerd, zoals de verbetering van de inbedding van de master in het onderwijs aan het Conservatorium in 2010, het aanbrengen van wijzigingen in de collectieve programmaonderdelen van Klassieke Muziek en Jazz & Pop in 2011. Deze onderdelen scoren nu goed in de curriculumenquête. Een andere verbeteractie die recent is gestart betreft het terugdringen van de studieduur van masterstudenten.

In februari 2012 verscheen het visiestuk *Master Muziek – (Per)forming Identity* waarin het profiel van de opleiding onder woorden is gebracht. In oktober 2012 is een beleidsplan met een kritische analyse uitgebracht met betrekking tot de stand van zaken in de masteropleiding. Uit alle richtingen (ook Muziektherapie en Opleiding Docent Muziek) van het Conservatorium is input voor dit beleidsplan aangedragen. Naar aanleiding daarvan is in 2013 een start gemaakt met een verbeterplan dat voorziet in een brede heroriëntatie en herijking van de masteropleiding. De hoofden van alle richtingen zijn hierbij

betrokken. Daarbij is ook de vernieuwing van het opleidingsprofiel aan de orde. Verder initieert ArtEZ per september 2014 een professionaliseringsplan, waarbinnen onder andere aandacht zal zijn voor de scholing van (nieuwe) docenten, in het bijzonder daar waar het coaching en onderzoeksbegeleiding betreft.

De commissie is positief over de manier waarop de opleiding haar kwaliteitszorgsysteem heeft opgezet en heeft waardering voor de transparantie waarmee de opleiding inzage heeft geboden hierin en de (voor)genomen verbetermaatregelen. Toch is het vooralsnog moeilijk voor de commissie om uitspraken te doen over de realisatie en uitkomsten van deze verbetermaatregelen. De opleiding bevindt zich in een periode van transitie en de resultaten daarvan zullen pas in de toekomst geëvalueerd kunnen worden. Ook denkt de commissie dat er een aantal thema's is die meer aandacht verdienen in de interne kwaliteitszorg, zoals de samenhang tussen de richtingen, de zichtbaarheid van de master binnen het conservatorium en de transparantie van de organisatie voor de studenten.

Betrekken belanghebbenden

Standaard 15: Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.

De commissie beoordeelt deze standaard als **volgende**. Uit de gesprekken die de visitatiecommissie voerde met docenten, deelnemers en management, kwam naar voren dat de opleiding belanghebbenden actief betreft bij de interne kwaliteitszorg. Studenten, docenten en alumni worden bevraagd via enquêtes en de werkveldcommissie geeft periodiek advies over het beroepsprofiel en de daarvan afgeleide competenties, de aansluiting bij het beroeps-

veld en de toetsing. Dankzij de breedte van het netwerk van docenten, die immers allen (mede) werkzaam zijn in de muziek, houdt de opleiding *feeling* met ontwikkelingen in het beroepenveld.

Naast de geplande evaluatiemomenten vindt er in de opleiding formele en informele reflectie plaats tijdens de verschillende overlegmomenten van de opleidingscommissie en examencommissie van de master, bij bijeenkomsten van de werkveldcommissie, tijdens werkoverleggen en personeelsvergaderingen. De opleidingscommissie (begin 2013 in het leven geroepen), werkveldcommissie (vanaf eind 2013 weer actief) en de examencommissie spelen een belangrijke rol in de terugkerende evaluatie van de (realisatie van de) eindkwalificaties. Het Conservatorium heeft, in afwachting van een ArtEZ-brede regeling voor werkveldcommissies, enige tijd zonder overkoepelende werkveldadviescommissie gefunctioneerd. Per september 2013 is een nieuwe werkveldcommissie benoemd die het Conservatorium zal adviseren over het beleid in de richtingen Klassieke Muziek, Jazz & Pop, MediaMusic, Muziektheater en de Popacademie. Er is geen aparte werkveldcommissie voor de masteropleiding. Voor de opleidingen Docent Muziek en Muziektherapie bestaan specifieke zelfstandige werkveldadviescommissies. Hoewel de opleiding belanghebbenden betreft bij de interne kwaliteitszorg merkt de commissie op dat de opleidingscommissie en werkveldcommissie nog maar recent (weer) actief zijn en dus nog niet hun feedback hebben kunnen geven op alle aspecten van de opleiding. De commissie hoopt dat zij in de komende jaren een structurele en constructieve bijdrage zullen blijven leveren aan de evaluatie van het masterprogramma.

Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De visitatiecommissie heeft kunnen vaststellen dat het toetsstelsel van de opleiding goed is. De validiteit van de toetsing wordt gerealiseerd door een overkoepelend toetsplan en toetsmatrijzen voor de afzonderlijke richtingen. Alle toetsvormen en de criteria zijn gebaseerd op de leerdoelen van de programmaonderdelen en zijn terug te voeren op de 14 eindkwalificaties. Toetsing is erop gericht de student te ondersteunen in zijn groei naar professionele zelfstandigheid en de summatieve toetsen (de eindejaarsexamens) zijn in veel gevallen openbaar. De commissie prijst met name de integrale toetsing van de richting Popacademie I Mediamusic. De betrouwbaarheid garandeert de opleiding door de inzet van beoordelingscommissies waarin externe deskundigen zitting hebben, door het gebruik van gestandaardiseerde beoordelingsformulieren en door de toetsing structureel te evalueren met haar staf.

De visitatiecommissie heeft kunnen zien dat de behaalde eindkwalificaties van de deelnemers toereikend zijn voor een professionele master. Uit gesprekken met de werkveldcommissie en alumni komt naar voren dat deelnemers van de master blijf geven van kennis en inzicht in de factoren die van invloed zijn op hun beroep en werkveld, en dat zij zich als professionals een positie hebben weten te verwerven. De eindwerken voldeden aan de gestelde eindtermen, al valt er naar de mening van de commissie wel iets te winnen wanneer het gaat om de onderzoekscomponent in de scripties.

Toetsing

Standaard 16, deel 1: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

De commissie beoordeelt deze deelstandaard als **goed**. De toetsing van de masteropleiding is vastgelegd in en wordt uitgevoerd op basis van een goed uitgewerkt systeem van formatieve en summatieve toetsen. De toetsing is erop gericht de student te ondersteunen in zijn groei als professional in de beroepspraktijk van de muziek, waarin hij met een eigen signatuur een positie weet te verwerven. De validiteit van het programma van de master is gegarandeerd door een uitgebreid toetsplan en toetsmatrijzen voor alle richtingen. De keus van de toetsvormen en de criteria zijn gerelateerd aan de leerdoelen van de verschillende studieonderdelen. De opleiding streeft ernaar om de toetsing zoveel mogelijk te laten plaatsvinden in het openbaar om studenten voor te bereiden op optredens en uitvoeringen in de beroepscontext te laten aansluiten. De evaluatiecommissie is vooral te spreken over de integrale benadering van het examen bij de Popacademie I MediaMusic, waar eenmaal per jaar alle producten en projecten van de student worden beoordeeld in relatie tot elkaar en tot het portfolio. De betrouwbaarheid van de opleiding is geborgd door het gebruik van gestandaardiseerde beoordelingsformulieren en door het feit dat de summatieve examens ten allen tijde worden beoordeeld door een beoorde-

lingscommissie waarin een externe deskundige betrokken is.

Valide

De opleiding Master Muziek streeft ernaar studenten op te leiden die of gericht zijn op de volle breedte van het werkveld of zich specialiseren in een specifieke richting. Het programma verwacht dat haar masterstudenten een open instelling tonen, in staat zijn om met professionals uit diverse kunst disciplines samen te werken en op een hoog niveau van vakbekwaamheid te functioneren. Deze oriëntatie en doelen zijn expliciet ontleend aan de Dublin Descriptoren voor het masterniveau en de Polifonia Dublin Descriptoren. De visie op toetsing sluit aan op de onderwijsvisie van de master en is uitgewerkt in het toetsplan.

De opleiding hanteert binnen haar onderwijs formatieve (ontwikkelingsgerichte) en summatieve (afsluitende) toetsen. Voor de opleiding vormen het leren en de beoordelingen/feedback die studenten tijdens toetsen en examens ontvangen een onlosmakelijke eenheid: toetsen staan niet op zichzelf maar zijn integraal onderdeel van het leertraject. De diverse praktijktoetsen en de beoordelingen/feedback die de student steeds ontvangt, vormen de opmaat naar de volgende stap in zijn persoonlijke en professionele leerontwikkeling. Formatieve toetsen zijn onder andere tussenbeoordelingen, voorspeelmomenten,

vakgroeptentamens en orkestspeltentamens. Gedurende de twee jaar krijgt de student bij lessen, projecten en masterclasses voortdurend feedback, zodat gesproken kan worden van permanente toetsing en terugkoppeling. Summatieve toetsen hebben de vorm van één integraal assessment (Popacademie | MediaMusic), presentatie (Muziektheater), audities en concerten (Klassieke Mziek, Jazz & Pop) en voorstellingen (Muziektheater) en vinden steeds plaats aan het einde van het eerste en tweede jaar.

De masteropleiding Muziek hanteert als uitgangspunt dat de summatieve toetsen bij optredens (concerten, voorstellingen) in principe openbaar zijn. Zij verwacht van masterstudenten dat zij in het openbaar overtuigende presentaties kunnen geven van hun artistieke vermogens, vakmanschap en authenticiteit. De opleiding ziet publieke presentaties als kritische leermomenten waarbij masterstudenten direct in contact komen met publiek en feedback krijgen van vakgenoten en niet-vakgenoten. De vaardigheid om professioneel feedback te geven en ontvangen wordt door middel van deze openbare presentaties getraind: masterstudenten moeten helder hun oordeel kunnen verwoorden over wat zij van de presentaties vinden en waarom.

De opleiding besteedt aandacht aan de kwaliteit van de setting waarin de toets plaatsvindt. De locatie en de voorzieningen, zoals het instrumentarium en de mogelijkheden om multimedia en/of andere vormen van technologie adequaat in te zetten, spelen bij diverse toetsvormen een belangrijke rol. De opleiding faciliteert, maar de student is zelf verantwoordelijk voor de vorm en inhoud van zijn performance die zich onderscheidt van de bachelor-eindauditie door de algehele verantwoordelijkheid voor het artistieke concept (voortkomend uit het studieplan), de mogelijke verbinding met andere collectieve studieonderdelen, het schrijven van eventuele programmatoelichtingen (klassieke muziek) en/of muzikale arrangementen, en de inzet van media uit andere disciplines dan muziek. Daarnaast is de student verantwoordelijk voor de totale logistieke organisatie, zoals publiekswerving en het aantrekken van medemusici. Dit alles is afhankelijk van de profielrichting van de student.

De opleiding heeft een overkoepelend toetsplan en hanteert toetsmatrixen voor de verschillende richtingen. De mastercompetenties en Dublin Polifonia indicatoren vormen hiervoor het kader. Bij de rich-

tingen Klassieke Muziek en Jazz & Pop worden de toetsen binnen het hoofdvakdomein beoordeeld door de hoofdvakdocenten, of in het geval van audities, door een commissie van beoordelaars. De audities hebben de vorm van openbare optredens (concerten, presentatie, voorstelling). Zij vinden plaats aan het einde van studiejaar 1 en 2 in een representatieve ruimte binnen of, op verzoek van de student, in sommige gevallen ook buiten het conservatorium. Individuele producties worden beoordeeld door de mentor van de student op basis van reflectieverslagen en bewijsmateriaal. Het onderzoekstraject bestaat uit actieve deelname (80% aanwezigheidsplicht), de formulering van een onderzoeksplan en –ontwerp en wordt afgesloten met een openbare presentatie van het onderzoek. Het onderzoeksverslag wordt beoordeeld door een beoordelingscommissie, die onder meer bestaat uit minstens één extern deskundige. Bij Klassieke Muziek wordt het onderdeel Valeur Ajoutée beoordeeld tijdens openbare presentaties tijdens het ArtSEEDZ festival. Ook vinden er portfolio-assessments plaats en een evaluatie door het team dat betrokken is geweest bij de productie. Bij Jazz & Pop worden de collectieve onderdelen beoordeeld op basis van een gestandaardiseerd zelfverslag, de studiekekring deelname wordt beoordeeld op basis van een reflectieverslag. Onderzoek en Studiekekring hebben een 80% aanwezigheidsplicht.

De toetsing van het hoofdvak bij de richting Muziektheater vindt plaats aan de hand van de door studenten georganiseerde en uitgevoerde projecten. De mentor beoordeelt individuele producties, projecten en stages op basis van een reflectieverslag. Bij een stage beoordeelt de externe stagebegeleider het stagematje, de resultaten en het reflectieverslag. Ook bouwt de student een digitaal portfolio op dat ook door de mentor wordt beoordeeld. Onderzoek wordt op dezelfde manier uitgevoerd als bij de richtingen Klassieke Muziek en Jazz & Pop. De eindpresentatie of –voorstelling wordt beoordeeld door een beoordelingscommissie waarvan minstens één lid ook extern deskundige is.

Bij de richting Popacademie | MediaMusic speelt het digitale studentenportfolio een belangrijke rol. Daarin toont de student aan wat hij al kan, met welke projecten hij bezig is, waar nog extra aandacht nodig is en wat zijn plannen zijn. Voordat de student tot dit assessment wordt toegelaten dient het digitale portfolio compleet te zijn. Summatieve toetsen vinden plaats aan het einde van het

eerste en tweede jaar: de projecten/producties van de student worden aan de hand van het digitaal studentportfolio en een presentatie in een integraal assessment getoetst door een beoordelingscommissie bestaande uit minimaal 2 beoordelaars. Het onderzoekstraject bestaat net als bij de andere richtingen uit deelname, het opstellen van een onderzoeksplan en -ontwerp.

Betrouwbaar

De betrouwbaarheid van de beoordeling van de master wordt op verschillende manieren geborgd. Toetsing vindt allereerst plaats op basis van vooraf geëxpliciteerde beoordelingscriteria. Bij de summatieve toetsen zijn bovendien altijd meer beoordelaars betrokken: in de commissies die de slotauditie of eindpresentatie beoordelen is steeds minstens één extern deskundige opgenomen met een gezaghebbende status in het werkveld. De beoordelaars bij de formatieve toetsen zijn vakdocenten (zowel interne als externe) die het onderwijs verzorgen in de verschillende studieonderdelen.

Het docententeam en management evalueert jaarlijks de wijze van toetsing en brengt aanpassingen aan waar nodig. Het te behalen niveau en de toetscriteria worden ook binnen het reguliere sectieoverleg met de verschillende docenten (van de hoofdvakken) besproken en geëvalueerd, waarbij men ook de input gebruikt van de externe deskundigen die deel hebben genomen in de beoordelingscommissies. Elke beoordelingscommissie heeft een voorzitter die verantwoordelijk is voor de procedurele gang van zaken en de inhoudelijke beoordeling. De criteria, afgeleid van de competenties, worden besproken aan de hand van de in te vullen beoordelingsformulieren.

De examencommissie van de masteropleiding Muziek wijst examinatoren aan en is tevens belast met de volgende taken:

- het borgen van de kwaliteit van de toetsing en examens;
- het vaststellen van de examenuitslagen;
- de zorg voor de organisatie van de tentamens;
- het uitreiken van getuigschriften en verklaringen;
- het afhandelen van verzoekschriften en van klachten en bezwaren met betrekking tot examinering, diplomering en besluiten die de examencommissie heeft genomen;

- het treffen van een minnelijke schikking naar aanleiding van verzoeken daartoe van het College van Beroep;
- het treffen van incidentele beschikkingen en regelingen in bijzondere situaties.

Inzichtelijk voor studenten

De toetsprocedure is inzichtelijk voor deelnemers, zo heeft de commissie kunnen vaststellen. Elke student heeft een eigen studieplan geschreven en daarin zijn persoonlijke leerdoelen opgesteld. In de aanloop naar de toetsmomenten en in het daarop volgende onderwijs is aandacht voor de procedure, de criteria en de beoordelingsaspecten, in het bijzonder voor de betekenis van de beoordeling voor de volgende stappen in het leertraject. Elke masterstudent heeft vooraf inzicht in de wijze waarop en de criteria waarmee zijn ontwikkeling en potentieel worden getoetst. Alle informatie aangaande de toetsprocedures en -criteria zijn bovendien te raadplegen op de ELO.

Gerealiseerd eindniveau

Standaard 16, deel 2: De opleiding toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd..

De commissie beoordeelt deze deelstandaard als **voldoende**.

De commissie constateert dat de alumni van de masteropleiding zich hebben kunnen ontwikkelen tot zelfstandige, ondernemende en vakbekwame professionals die in staat zijn hun vak te beoefenen in een dynamisch beroepsveld. In de gesprekken die de commissie voerde bleek dat de alumni zich een positie hebben kunnen verwerven in het werkveld, dat zij zelfbewust werken aan hun eigen signatuur en muzikaal profiel en dat zij zich bewust zijn van de ontwikkelingen in hun discipline. Uit de alumni-enquête van 2013 blijkt ook dat alumni tevreden zijn over de manier waarop de master hen voorbereidt op een beroep in de muziekwereld.

Ook uit de eindpresentaties en scripties die de commissie heeft bekeken blijkt dat het eindniveau van de studenten voldoet aan de eisen van een professionele master. Uit de beoordeling van in totaal achttien muzikale eindpresentaties en scripties heeft de commissie kunnen vaststellen dat deze over het geheel genomen blijken te geven van een toereikend eindniveau. De commissie kon zich vinden in de beoordelingen van de opleiding.

Daar waar het de scripties betreft, denkt de commissie wel dat er nog winst te behalen valt waar het de onderzoeksvaardigheden van de studenten betreft. De commissie constateerde behoorlijke verschillen tussen de verslagen, zowel qua inhoud en diepgang als in de uitvoering en verslaglegging. De ontwikke-

ling van een heldere onderzoeksvisie en de uitwerking daarvan in heldere handvesten en structuren zal volgens de commissie de kwaliteit van de eindscripties ten goede komen.

Bijlagen

Bijlage 1 Visitatiecommissie

Deze notitie is volgens het NVAO-format opgesteld.

Overzicht panelleden en secretaris

Naam (inclusief titulatuur)	Rol (voorzitter / lid / student-lid / secretaris)	Domeindeskundige (ja / nee)
Drs A. van Dijk	lid	ja
Ir R. Kloosterman	voorzitter	nee
A. Marinissen	lid	ja
M. Weyler	lid	ja
F. Pipi, B Mus	studentlid	ja

III Secretaris/Coördinator

Drs J. Batteau	Gecertificeerd oktober 2011	
----------------	-----------------------------	--

IV Korte functiebeschrijvingen panelleden

1	Arthur van Dijk is algemeen directeur van het Brabants Orkest en publicist
2	René Kloosterman is directeur van AeQui, evaluatiebureau voor het hoger onderwijs
3	Arnold Marinissen is percussionist, dirigent en componist, en als docent verbonden aan het conservatorium van Fontys
4	Maarten Weyler is departementshoofd van het Koninklijk Conservatorium te Gent, en tevens docent aldaar
5	Felipe Pipi studeert M Muziek aan de HKU

V Overzicht deskundigheden binnen panel¹

Deskundigheid	De deskundigheid blijkt uit:
a. deskundigheid ten aanzien van de ontwikkelingen in het vakgebied	Arthur van Dijk is publicist en schrijft vele recensies. Arnold Marinissen is verbonden aan het conservatorium van Fontys. Maarten Weyler is departementshoofd van het Gents Conservatorium, en tevens docent aldaar.
b. internationale deskundigheid	Maarten Weyler is departementshoofd van het Gents Conservatorium, en tevens docent aldaar.

¹ N.B. De secretaris is GEEN panellid

	Arnold Marinissen heeft een internationale muziecarrière. Felipe Papi is afkomstig uit Brazilië
c. werkvelddeskundigheid in het voor de opleiding relevante beroepenveld	Arthur van Dijk is algemeen directeur van het Brabants Orkest en het Nationaal jeugdorkest Maarten Weyler is Jazz musicus Arnold Marinissen is percussionist, dirigent en componist Felipe Papi is percussionist.
d. ervaring met het geven en ontwikkelen van onderwijs op het desbetreffende opleidingsniveau en deskundigheid ten aanzien van de door de opleiding gehanteerde onderwijsvorm(en) ²	Arnold Marinissen is verbonden aan het conservatorium van Fontys. Sinds 2012 is hij tevens verbonden aan het Koninklijk Conservatorium van de AHK als master research begeleider. Maarten Weyler is departementshoofd van het Gents Conservatorium, hoofd afdeling Jazz en tevens docent aldaar.
e. visitatie- of auditdeskundigheid	René Kloosterman heeft diverse visitatiecommissies voorgezeten.
f. studentgebonden deskundigheid	Felipe Papi studeerde B Muziek aan de HKU, en studeert momenteel M Muziek aan de HKU.

² Hieronder worden bijvoorbeeld verstaan afstandsonderwijs, werkplekgerelateerd onderwijs, flexibel onderwijs, competentiegericht onderwijs of onderwijs voor excellente studenten.

Bijlage 2 Programma visitatie

22 januari 2014, Zwolle, Aan de Stadsmuur 88

- 09.00 – 10.30 *Interne vergadering commissie*
- 10.30 – 11.30 *Directie, Hoofd M Muziek en overige Hoofden Afdelingen*
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, werkveldrelaties, nieuw programma: Juul Diteweg (voorzitter directie), Wim Fiselier (directie onderwijs), Ati Gottschal (coördinerend hoofd Master Muziek / Hoofd Klassiek), Michiel Braam (hoofd Jazz & Pop), Davy de Wit (Hoofd Popacademie), Peter Leutscher (Hoofd MediaMusic) en Maarten Verhoef (van januari 2014 hoofd Muziektheater)
- 11.30 – 12.00 *Examencommissie*
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

Ton Lamers (voorzitter centrale examencommissie en examencommissie faculteit muziek), Henk van Rossum (secretaris facultaire examencommissie, Arnhem), Ton de Bruin (secretaris facultaire examencommissie, Enschede).
- 12.00 – 13.00 *Lunch, documentenbeoordeling en inloopsprekuren*
- 13.00 – 13.15 *Showcase Klassiek*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
- 13.30 – 14.30 Masha Galperina, piano
Docenten Klassiek
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 14.30 – 15.15 Tineke Steenbrink, José Alferink, Alex Manassen, Stefan Blonk en Sarah Kapustin
Studenten Klassiek (inclusief afvaardiging opleidingscommissie)
Programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 15.15 – 16.00 Esther Ree (ook lid Opleidingscommissie), Niels Pol (Ook lid opleidingscommissie), Russ Zokaites, Raghna Wissink en Ward Meijer.
Pauze, warme snack
- 16.00 – 16.15 *Showcase Jazz & Pop*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding
- 16.30 – 17.30 Veit Steinmann, cello
Docenten Jazz & Pop
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten
- 17.30 – 18.15 Ineke van Doorn, Rik Cornelissen, Jeroen van Vliet, Tilmar Junius en Clemens Horn
Studenten Jazz & Pop
Programma, toetsing, kwaliteit docenten

Alex Domhöver, Mareike Lenz, Veit Steinmann en Joost van der Beek

18.15 – 18.30 Afsluiting van de dag

23 januari 2014, Enschede, Van Essengaarde 10

09.00 – 09.30 Aankomst commissie

09.30 – 09.45 *Showcase Popacademie | MediaMusic*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding

10.00 – 11.00 Davy de Wit en Peter Leutscher
Docenten Popacademie | MediaMusic
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten

11.00 – 12.00 Erik Rutjes (ook lid opleidingscommissie), Danny Weijermans, Danny Sahupala, Esther Schopman en Andrew David
Studenten Popacademie | MediaMusic
Programma, toetsing, kwaliteit docenten

12.00 – 13.00 Maarten Bonder (alumnus), Markus Strothmann (alumnus) en Stefany June
Lunch en documentenbeoordeling

13.00 – 13.15 *Showcase Muziektheater*
Mogelijkheid tot het profileren van de opleiding

13.30 – 14.30 Maarten Zaagman
Docenten Muziektheater
Doelen van de opleiding, programma, toetsing, kwaliteit docenten

14.30 – 15.15 Caroline Almekinders, Mariëlle Vester en Henry Vega (extern docent)
(Oud-)Studenten Muziektheater
Programma, toetsing, kwaliteit docenten

15.30 – 16.30 Maarten Zaagman (alumnus) en Wiebe Kaspers (alumnus)
Alumni (vier afdelingen) en Werkveldcommissie
Aansluiting op het werkveld

16.30 – 17.30 Anouk de Jong (klassiek), Christoph Pimpl (Klassiek), Sara Klein Horsman (klassiek), Guido Cornet (Jazz & Pop), Peter van der Gaag (Jazz & Pop), Aad van Nieuwkerk (werkveldcommissie), Wiebre Buma (werkveldcommissie) en Bert Bennink (werkveldcommissie)

16.30 – 17.30 Formuleren conclusies

17.30 – 18.00 Terugkoppeling resultaten, afsluiting van de visitatie

Bijlage 3 Kwantitatieve gegevens

In- en uitstroomgegevens:

	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013
Totale instroom	27	25	33	33	24
Uitval na 1 jaar	7 (26%)	8 (32%)	2 (6%)	3 (9%)	x
Uitval binnen 2 jaar	6 (30%)	2 (12%)	x	x	x
Rendement na 2 jaar	5 (25%)	6 (35%)	13 (42%)	x	x
Rendement binnen 3 jaar	14 (70%)	14 (82%)	x	x	x

docent-studentratio: 1:14 (gemiddelde per richting)

Kwalificaties docenten: 75 % MA, 3% PhD

Contacturen:

Studiejaar 1: vanaf 240 uur

Studiejaar 2: vanaf 240 uur

Bijlage 4 Eindkwalificaties

Eindkwalificaties MA Muziek ArtEZ:

1. Kennis en inzicht	Realiseert als master muzikaal-artistieke producten en verdiept zijn/haar kunstenaarschap: <ol style="list-style-type: none"> 1. (her)schept (eigen) composities/arrangementen en bouwt daarbij voort op competenties die hij in de bacheloropleiding verworven heeft; 2. toont artistieke identiteit in zijn/haar muzikale expressie en visie; 3. brengt artistieke identiteit en onderzoek samen tot een bron van inspiratie voor de realisatie van muzikaal-artistieke producten, projecten, respectievelijk publicaties; 4. verdiept vanuit een onderzoekende houding het kunstenaarschap en integreert in zijn/haar muzikale producten ambachtelijkheid en reflectie; 5. toont aan te kunnen functioneren in specifieke (inter)nationale beroepssituaties van de musicus.
2. Toepassen kennis en inzicht	Heeft kennis op masterniveau van artistieke werkprocessen en is hierin vaardig: <ol style="list-style-type: none"> 6. beschikt over een breed scala aan vaardigheden in relatie tot zijn studieobject en past deze toe; 7. handelt systematisch en kritisch-beschouwend, mogelijk in multidisciplinair verband.
3. Oordeelsvorming	Geeft op masterniveau een oordeel over vakontwikkelingen en draagt hieraan bij: <ol style="list-style-type: none"> 8. integreert artistieke en ambachtelijke ervaringen en vakkennis bij het vormen van een eigen oordeel over relevante vakontwikkelingen; 9. levert een originele bijdrage aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, mogelijk in onderzoeksverband. Heeft als master een oordeel over de eigen ontwikkeling en stuurt hierin: <ol style="list-style-type: none"> 10. toont studie- en ontwikkelingsvaardigheden om kennis te verwerven met betrekking tot (internationale en mogelijk multidisciplinaire) vak- en beroepsontwikkelingen; 11. toont als master maatschappelijke verantwoordelijkheid; 12. reflecteert op sociale, ethische en maatschappelijke aspecten van zijn artistieke beroepssituatie.
4. Communicatie	Communiqueert als beroepskunstenaar op masterniveau: <ol style="list-style-type: none"> 13. toont aan met experts en publiek duidelijk te kunnen communiceren over vak- en beroepsontwikkelingen.
5. Leervaardigheden	Een Leven lang Leren: <ol style="list-style-type: none"> 14. geeft blijk van het inzicht en de vaardigheid om zelfsturend kennis te blijven verwerven met betrekking tot nieuwe vak- en beroepsontwikkelingen.

Bijlage 5 Programmaoverzicht

Individueel studieprogramma Individual Course Curriculum							
<i>Klassieke muziek</i>	<i>EC</i>	<i>Jazz & Pop</i>	<i>EC</i>	<i>Popacademie MediaMusic</i>	<i>EC</i>	<i>Muziektheater</i>	<i>EC</i>
Hoofdvak	68	Main Subject Including Any Individual Project	72	Hoofdvaklessen gerelateerd aan Projecten en Producties	20	Hoofdvakdomein (ISP en CSP)	56
Individuele producties	12	Individual productions	24	Projecten en producties	62	Projecten, producties, stage	26
Onderzoek	10	Research	10	Research	10	Onderzoek	10
Audities	4	Auditions	4	Student Portfolio	6	Voorstellingen	24
				Studieplan	8	Portfolio	2
Collectief studieprogramma Collective Course Curriculum							
Valeur Ajoutée	24	Collective curriculum	6				
Onderzoekskring	2	Research Group	2	Research Group	2	Onderzoekskring	2
		Study Network	2				
Projectweken		Project Weeks		Projectweken	4		
				Project coaching	4		
				Music management	4		
	120		120		120		120

Bijlage 6 Bestudeerde documenten

Kritische reflectie
 ArtEZ jaarstukken
 Kwaliteitsbeleid ArtEZ
 Visiestuk MA Muziek '(Per)forming identity' 2013
 Meerjarig formatieplan
 CV's docenten en gastdocenten
 Overzicht leden werkveldcommissie, opleidingscommissie en examencommissie
 Vakbeschrijvingen van de richtingen
 Alumni- en studentenquêtes 2013
 Overzicht afgestudeerden MA Muziek
 Voorbeeld studieplan/learning agreement
 Toetsoverzicht en toetsplan MA Muziek
 Beoordelingsformulieren
 Bestudeerde eindwerkstukken:

1500446	zang
1402223	compositie
1405463	gitaar
1409398	hoorn
1510472	Cello
1510616	Cello
1509459	piano
1514319	cello
1405145	compositie
1404883	piano
1510768	piano
1500368	piano
1514135	koördirectie
1501263	zang
1500366	altviool
1406347	zang
1500616	muziektheater
1405483	media music

Bijlage 7 Onafhankelijkheidsverklaringen

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ARTEZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

J.M. Batteau

Datum:

22 januari 2014

Plaats:

Zwolle

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

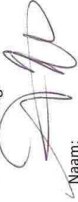
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ARTEZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Arnold Marissen

Datum:

22 januari 2014

Plaats:

Zwolle

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voortgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ARTEZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Felipe Pippi

Datum:

22.01.2014

Plaats:

Zwolle

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voortgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ARTEZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAO gedragscode.

Aldus opgemaakt,

22 januari 2014

Handtekening:

Naam:

Maarten Weyler

Datum:

22.1.2014

Plaats:

Zwolle

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

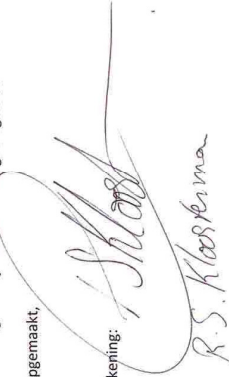
Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ArteZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAC Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAC gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

R.S. Kloosterma

Datum:

22 januari 2014

Plaats:

Zwolle

Onafhankelijkheids- en geheimhoudingsverklaring

voorafgaand aan het beoordelingsproces

Ondergetekende verklaart hierbij het volgende:

Ik ben verzocht op te treden als lid van de visitatiecommissie van de opleiding M Muziek van ArteZ. Ik ben bereid en in staat deze rol te vervullen op een wijze die overeenkomt met de NVAO Gedragscode voor Panelleden.

Tevens verklaar ik hierbij

- geen (familie)relaties of banden met de bovengenoemde instelling te onderhouden, als privépersoon, onderzoeker/docent, beroepsbeoefenaar of als adviseur, die een volstrekt onafhankelijke oordeelsvorming over de kwaliteit van de opleiding ten positieve of ten negatieve zouden kunnen beïnvloeden;
- zodanige relaties of banden met de instelling de afgelopen vijf jaar niet gehad te hebben;
- strikte geheimhouding te betrachten van al hetgeen in verband met de beoordeling aan mij bekend is geworden en wordt, voor zover de opleiding, de instelling of de NVAO hier redelijkerwijs aanspraak op kunnen maken;
- op de hoogte te zijn van de NVAC gedragscode.

Aldus opgemaakt,

Handtekening:

Naam:

Arden van Dijk

Datum:

22-1-2014

Plaats:

